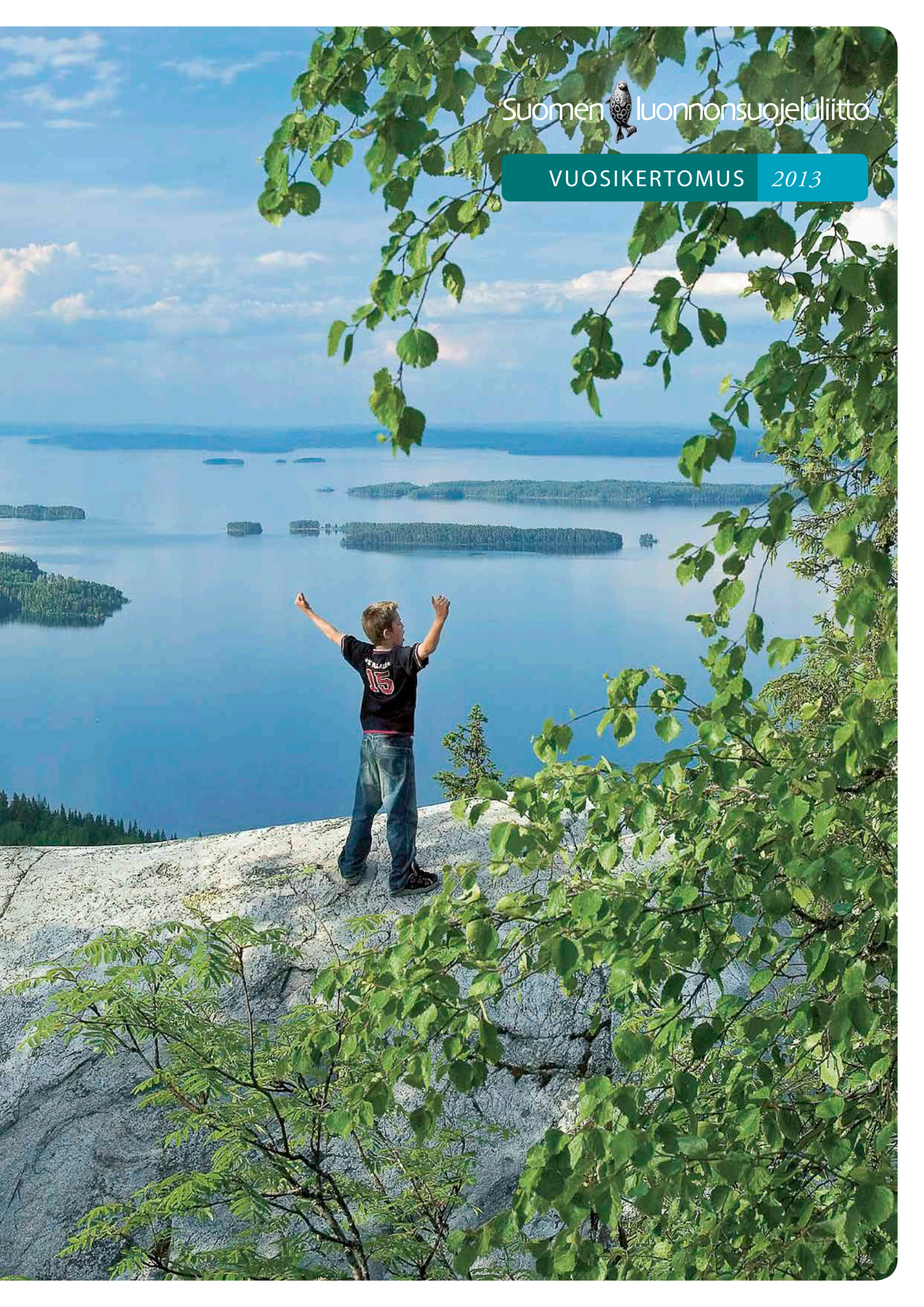

Suomen Luonnonsuojeluliitto

VUOSIKERTOMUS 2013

SUOMEN LUONNONSUOJELULIIITTO

on Suomen suurin vapaaehtoisen ympäristö- ja luonnonsuojelutyön kansalaisjärjestö. Liitto on puoluepoliittisesti sitoutumaton, ja toimintaan ovat tervetulleita mukaan kaikki ympäristö- ja luontoasioista kiinnostuneet.

Suomen luonnonsuojeluliitto

SUOMEN KANSALLISELÄIN on kärhu. Se on saanut nauttia suurpedoistamme ehkä kunnioittavinta suhtautumista.

1. JOHDANTO	5
2. LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	7
2.1. Kaivosten ympäristövaikutukset kuriin	8
2.2. Turpeen louhinnasta biomassan kohtuukäyttöön	9
2.2.1. Biotalous erityistarkkailuun	9
2.3. Ympäristörökökset aisoihin	10
2.4. Muu suojelutoiminta	12
2.4.1. Ilmastotyön raskaat askeleet	12
2.4.2. Arktinen suojelu	12
2.4.3. EKOenergia	14
2.4.4. Negawatti-hanke	15
2.4.5. Ympäristökasvatusyhteistyö	15
2.4.6. Koulumetsät	16
2.4.7. Lähialueyhteistyö	17
2.4.8. Kehitysyhteistyö	19
2.4.9. Saimaannorppa	19
2.4.10 Luontokokonaisuuksien ja lajien suojelu	20
2.4.11. Itämeri valuma-alueineen	23
2.4.12. Kestävä kehitys sekä kestävä tuotanto ja kulutus	24
2.4.13. Lainsäädäntötyö	25
2.4.14. Budjetti- ja EU-rahastotyö	26
2.5. Piiri- ja paikallistoiminta	26
2.5.1. Paikallisyhdistykset piireittäin	27
2.5.2. Alue- ja paikallistoiminnan tukeminen	29
2.5.3. Paikallinen luonnonharrastustoiminta	29
3. VIESTINTÄ JA MARKKINOINTI	31
3.1. Viestintä	32
3.1.1. Teemavuoden viestintä	32
3.1.2. Sisäinen viestintä	32
3.1.3. Ulkoinen viestintä	33
3.1.4. Aikakauslehti Suomen Luonto	33
3.1.5. Verkkoviestintä ja IT-ratkaisut	35
3.2. Jäsenhankinta ja jäsenhuolto	36
3.2.1. Jäsenhankintakampanjat	36
3.2.2. Jäsenhuolto	37
3.2.3. Jäsenmaksut vuodelle 2014	38
3.3. Varainhankinta ja yritysysteistyö	38
4. TALOUS JA HALLINTO	41
4.1. Järjestön tila	42
4.1.1. Järjestön kehittämishankkeet	42
4.1.2. Järjestökoulutus	42
4.2. Järjestöhallinto	43
4.2.1. Liittovaltuusto	43
4.2.2. Liittokokous	43
4.2.3. Liittöhallitus	44
4.2.4. Valiokunnat	45
4.2.5. Palkitsemiset	45
4.2.6. Tilintarkastajat	46
4.3. Liiton henkilöstö	46
4.4. Talous	46
4.4.1. Suomen luonnonsuojeluliitto	46
4.4.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy	47
4.4.3. Suomen Luonnonsuojelun Säätiö	48
4.4.4. Ilmari Räsänen säätiö	49
5. LIITTEET	51
5.1. Työryhmä- ja toimikuntajäsenyydet	52
5.2. Tiedotteet	53
5.3. Lausunnot	55
5.4. Vuoden 2013 toimintasuunnitelman toteutuminen	58

KOEKALASTUSTA Saarijärven Murranojoella.
Jokiuomaa kunnostettiin Suomen
luonnonsuojeluliiton EKOenergian tuella.

Johdanto

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO vietti 75-vuotisjuhlavuottaan vilkkaan toiminnan ja monipuolisten tapahtumien siivittämänä. Juhlavuotta juhlistettiin muun muassa kahden tukikonsertin avulla, joissa liitto toi esille pitkäjänteistä työtään luonnon- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi.

Kaivoskysymykset ja ympäristönsuojelulain kokonaisuudistus sävyttivät liiton vaikuttamistyötä. Samalla järjestön jäsen- ja varainhankintaa tehostettiin ja verkkoviestintää kehitettiin.

Toimintavuonna järjestettiin myös kerran kolmessa vuodessa pidettävä liittokokous, jossa valittiin liittovaltuuston ja hallituksen puheenjohtajat sekä valtuuston jäsenet. Samalla liiton sääntöjä uudistettiin ja vahvistettiin pitkän aikavälin toimintaohjelma.

TURPEENKAIVUN vesistö päästöt tapahtuvat erityisesti raskasmetallien jälkeen.

Luonnon- ja ympäristönsuojelu

LUONNONSUOJELUTYÖN PAINOPISTEINÄ olivat soidensuojelu ja kaivostoiminnan ympäristövaikutusten hillitseminen.

Luonnonsuojeluliitto osallistui biotalouden kehittämiseen, ympäristöriskosten torjuntaan ja ympäristönsuojelulain uudistukseen. EKOenergia-merkki laajeni Euroopan laajuiseksi. Vapaaehtoistyön tekemistä tuettiin monin tavoin.

2.1. Kaivosten ympäristövaikutukset kuriin

Talvivaaran kipsisakka-altaan dramaattinen vuoto tahditti liiton kaivostoimintaa vuonna 2013. Kaivosvaikuttaminen oli tiivistä, jatkuvaa ja aloitteellista. Kaivoshaitat näkyivät erityisesti mediassa: Luonnonsuojeluliitto ja erityisesti Lapin ja Kainuun luonnonsuojelupiirit tiedottivat asioista aktiivisesti.

Liiton paikallistoimijat, vapaaehtoiset ja asiantuntijat olivat runsaasti esillä haastatteluissa, keskusteluohjelmissa ja erilaisissa seminaareissa, joita vuonna 2013 järjestettiin kaivoksiin liittyen runsaasti. Liitto oli edustettuna mm. Tampereen Euromining-messujen, DocPoint-dokumenttielokuvafestivaalien ja valtakunnallisten YVA-päivien kaivospaneelissa.

Luonnonsuojeluliiton puheenvuorot syvensivät kaivoksista käytävää keskustelua eduskunnassa, kaivosteollisuusmessuilla sekä valtakunnallisesti kaivosten ympäristöhaitoista huolestuneiden toimijoiden tapaamisissa. Erityisesti Talvivaaran kipsisakka-altaan vuoto on tehnyt tilaa myös sellaiseen työryhmävaikuttamiseen, jolla kaivostoiminnan vastuullisuutta on yritetty vahvistaa.

Luonnonsuojeluliiton asiantuntijat ovat olleet mukana useissa työ- ja elinkeinoministeriön ryhmissä sekä laajempaa yhteiskunnallista ääntä edustavissa prosesseissa, esimerkiksi Sitran kestävä kaivannaisteollisuuden hankkeen ohjausryhmässä. Luonnonsuojeluliitolla oli keväällä 2013 myös yhtei-

nen työryhmä Talvivaara Oyj:n ja Kainuun ELY-keskuksen kanssa. Työryhmässä käytiin keskustelua Talvivaaran ympäristöongelmien ratkaisemisesta.

Vuoden alussa liitto julkaisi kaivostavoitteensa ja painetun esitteen, joihin tiivistettiin keskeiset vaatimukset kaivosten ympäristöhaittojen minimoimiseksi ja rajaamiseksi. Vaatimuksia on pidetty esillä, ja ne ovat vakiintuneet selkeinä ja yleistajuisina liiton kaivoksiin liittyvän toiminnan tavoitteiden lähtökohdiksi.

Vuoden aikana valmisteltiin Lapin piirin toiminnanjohtajan johdolla myös perusteellisempi tietopaketti kaivoslaista ja kaivoshankkeiden viranomaisvalvonnasta. Se selkiytti käytystä erityisesti uusiin kaivoshankkeisiin vaikuttamisesta.

Tiedonvaihdon parantamiseksi perustettiin sähköpostilistoja, jotka paransivat sekä liiton sisäistä viestintää että yleistä tiedonvaihtoa kaivoshaitoista kiinnostuneiden kansalaisten välillä. Kaivoshaitat-niminen sähköpostilista on vakiintunut tärkeäksi tiedonvaihdon väyläksi.

Marraskuussa järjestettiin liiton ensimmäinen kaivosten ympäristöhaittojen kanssa painivien toimijoiden valtakunnallinen kaivostapaaminen. Se vahvisti edelleen käsitystä siitä, että toiminnan suunta on oikea ja kaivosten ympäristövaatimusten kiristäminen on polttavan ajankohtainen kysymys.

TALVIVAARAN KAIVOKSEN myrkylliset jätevedet pääsivät luontoon ja kuohuttivat tunteita Kainuun lisäksi koko maassa.

LUONNONSUOJELULIITTO PYRKI TOIMINTAVUONNA EDISTÄMÄÄN SUOMEN SIIRTYMISTÄ TURPEEN SUURKULUTTAJASTA BIOMASSAN KOHTUUKÄYTTÄJÄKSI. LIITON PIIRIT JA YHDISTYKSET TEKIVÄT LUKUISIA MUISTUTUKSIA JA VALITUKSIA TURVEHAKEMUKSIIN.

Kaivostoiminta oli aiheena myös pohjoismaisten luonnonsuojelujärjestöjen tapaamisessa Islannissa syyskuun alussa. Luonnonsuojeluliiton suojeluasiantuntija osallistui Norjan luonnonsuojeluliiton yhteispohjoismaiseen kaivosseminariin Kautokeinosssa marraskuussa.

Vaikuttamistyössä luonnonsuojelijoiden huolia ovat jakanneet muun muassa matkailualan ja poroelinkeinon järjestöt. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa antaakin toivoa tilanteesta, jossa yksikään kaivos Suomessa ei näytä toteuttavan ympäristölupansa lupaehtoja, ja uusia kaivoksia on jatkuvasti perusteilla.

Lupaehtojen rikkominen on nostanut ajankohtaiseksi kysymyksen ympäristöluvan tulkinnasta ja luvituksen lainmukaisuudesta. Liitto on aktiivisesti valittanut ympäristönsuojelulain tulkinnasta. Esimerkiksi Talvivaarassa viranomaisten toiminta onkin todettu lainvastaiseksi sen lisäksi, että kaivosten lupaehtojen rikkomuksista on tullut arkipäivää.

Talvivaaran kaivosyhtiön tilannetta seurattiin hyvin tiiviisti koko vuoden ajan. Haitoista tiedotettiin aktiivisesti. Kevään aikana kävi yhä ilmeisemmäksi, että Talvivaaran ongelmat ovat rakenteellisia, jonka vuoksi liitto vaati kaivoksen hallittua alasajoa. Suomen Luonnon toimittajien ja muiden aktiivien yhteistyönä Talvivaaran kaivoksen ongelmia on tuotu vahvasti ja asiantuntevasti keskusteluun.

Vuoden aikana toimijoiden Talvivaara-tietämys vahvistui huomattavasti. Loppuvuodesta liittoon kytkeytyneet asiantuntijaryhmä onnistui kääntämään julkisen keskustelun suuntaa tuomalla selvityksissään esille, että Talvivaaran sulkeminen on teknisesti mahdollista, vaikka julkisuudessa toisin väitettiin. Samalla ryhmä muistutti, että bioliuotusprosessin toimivuus on Talvivaaran kaivosyhtiön arvioimaa heikompi. Myös kaivoksen toiminnan rahoittamisen ongelmia pidettiin aktiivisesti esillä.

Vaikuttamista piireissä on aktiivisesti jatkettu. Lapissa Suhangon ja Hannukaisen kaivosten lausunnot antavat suuntaa sille, että kaivosvaikuttamisen tulee olla pitkäjänteistä.

2.2. Turpeen louhinnasta biomassan kohtuukäyttöön

Turve on tuotettua energiayksikköä kohti Suomen haitallisin energiamuoto ilmastonmuutosta aiheuttavien kasvihuonekaasupäästöjen osalta. Turpeenkaivuu tuhoaa suoekosysteemin lopullisesti. Lisäksi turpeenlouhintakentiltä huuhtoutuu vesistöihin sementavia, kasautuvia ja rehevöittäviä hiukkasia, joiden määrä voi olla paikallisesti hyvinkin merkittävä. Siksi turve-energiasta on päästävä eroon ja siirryttävä kestävämpään, paikalliseen puuenergiaan.

Luonnonsuojeluliitto pyrki toimintavuonna edistämään Suomen siirtymistä turpeen suurkuluttajasta biomassan kohtuukäyttäjäksi. Liiton piirit ja yhdistykset tekivät lukuisia muistutuksia ja valituksia turvehakemuksiin, vaikuttivat ak-

SOIDEN TURPEENKAIVU samensi vesistöjä.

tiivisesti alueidensa turvemaiden käyttöön ja pelastivat useita soita turpeenlouhinnalta. Yhteistyötä turvemaiden vesiensojeluun tehostamiseksi tehtiin monien tahojen kanssa, mm. Pelastetaan reittivedet -yhdistyksen kanssa.

Liitto osallistui aktiivisesti soidensuojelun täydennysohjelman valmistelutyöhön mm. eri työryhmien jäsenenä. Ohjelman kartoituskohteiden valintaa ja prioriteettien valintaa suunnattiin merkittävällä tavalla liiton toimesta. Käytännön suon ennallistamista tehtiin kahdella suolla.

Luonnonsuojeluliiton sivuille laadittiin maakuntien piiri- ja vesistöaktiivien tuottamasta materiaalista verkkosivut, joilla esiteltiin tapausesimerkkien kautta turvetuotannon aiheuttamia vesistöhaittoja (www.sll.fi/suo). Julkaisua edelsi eri puolilla maata tehty dokumentointityö turvekentillä. Teksti- ja kuva-aineistolla pystytään havainnollistamaan kuinka huonosti turvetuotantoalueiden vesiensojelu eri puolilla maata todellisuudessa toimii.

2.2.1. Biotalous erityistarkkailuun

Metsätoiminnassa keskeisiä työskaloja olivat metsälakien kokonaisuudistukseen vaikuttaminen sekä Metsätalouden kehittämisskeskus Tapion Hyvän metsänhoidon suositusten uudistamistyöhön osallistuminen hankkeen työ- ja ohjausryhmissä. Metsälakiesitykseen sekä lakiesitykseen metsätuhojen torjunnasta liitto jätti erivät mielipiteet. Lakiesityksiin otettiin kriittisesti kantaa sekä julkisuudessa että syksyllä eduskunnan valiokuntakuulemisissa. Pieniä voittoja onnistuttiin saamaan luonnon hyväksi. Lakiesitysten pahimmat

YMPÄRISTÖSUOJELULAIN UUDISTUKSESSA pienet sanamuutokset tuovat suuret vaikutukset ympäristölle.

monimuotoisuusheikennykset, kuten erityisen tärkeiden elinympäristöjen voimakkaat hakkuut mahdollistava asetuspykälä, saatiin torjuttua. Tapion uusien metsänhoidonsuositusten yhtenä parannuksena voi pitää mm. sitä, että niissä nostetaan Etelä-Suomen metsien METSO-suojelu vaihtoehdokseksi metsänkäyttömuodoksi hakkuiden rinnalle.

Etelä-Suomen metsien suojelutyötä jatkettiin inventoimalla uusia kohteita eri omistajaryhmien mailla sekä laatimalla suojelualoitteita. Suojeluesityskohteiden tilaa seurattiin valtion ja yhtiöiden mailla metsänkäyttöilmoitusten ja maastokäyntien avulla. Metsän tarina -elokuvasta tutussa Punkaharjun Haarikossa suunnitelluista hakkuista ja mökki-kaavoituksista luovuttiin osin liiton aktiivisen tiedottamisen ja julkisuustyön seurauksena.

Metsäyhtiöiden FSC-sertifioinnin toteuttamista seurattiin maastossa, ja kohteisiin tehtiin myös yhteisiä katselmuksia yhtiöiden edustajien kanssa.

Liitto selvitteli biotalouden ja metsäbioenergian kestävyiden ehtoja ulkoasiainministeriön rahoittamassa Eurooppa-tiedotushankkeessa yhteistyössä muun muassa WWF:n kanssa. Varsinainen raportti julkaistaan netissä alkuvuodesta 2014. Julkaisussa nostetaan esiin mm. metsäbiomassan kasvavan käytön aiheuttamia monimuotoisuusvaikutuksia, joita ovat esimerkiksi vähenevä lahopuun määrä sekä erityisesti kantojen noston aiheuttamat maaperä- ja vesistöhaitat. Tu-

loksista voi summata, että kantojen nosto haketukseen on huonoa ilmastopolitiikkaa eikä metsäbiomassan energiakäytön tule olla ensisijainen tapa korvata fossiilisia polttoaineita.

2.3. Ympäristörikokset aisoihin

Ympäristörikosten kuriin saaminen on ensiarvoisen tärkeää sekä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi että ympäristölainsäädännön vahvistamiseksi.

Ympäristörikosten saattaminen poliisin ja viranomaisten tietoon oli toimintavuoden yhtenä päätavoitteena luonnon- ja ympäristönsuojelutyössä. Tavoitteen saavuttamiseksi liiton tiedotustoimintaa tehostettiin tiedotteiden, Suomen Luonnon ja Luonnonsuojelijan artikkeleihin sekä nettisivu-uudistuksella.

Nettisivuille laadittiin ohjeet ympäristörikoksen tunnistamiseksi ja tutkintapyyntöjen tekemiseksi sekä tarkempia tietoja asiaan liittyvästä lainsäädännöstä. Puhelinneuvonta oli ympäristörikosten osalta poikkeuksellisen laajaa. Soittoja aiheesta tuli etenkin tavallisilta kansalaisilta pitkin Suomea.

Vuoden aikana tiivistettiin yhteyksiä niin poliisiin kuin muihin keskeisiin viranomaisiin. Liitto oli yhteydessä oikeusministeriöön ja ympäristöministeriöön rikoslain uudistamisesta. Tavoitteena oli saada maininta törkeästä ympäristörikoksesta luonnonsuojelulakiin.

LUONNONSUOJELULIITTO TOI LAHOPIUTA ja asennemuutosta puutarhoihin. QR-koodilla merkitystä lahopuusta löytyi älypuhelimella lisätietoa netistä. Luonnon monimuotoisuuden lisääminen lahopuun avulla onnistuu myös kotipihalla.

2.4. Muu suojelutoiminta

2.4.1. Ilmastotyön raskaat askeleet

Toimintavuonna ristiriita ilmastotieteen ennustamien vaarallisten ilmastohäiriöiden ja päästöjen jatkuvan globaalien kasvun välillä vahvistui monissa arvioissa. Luonnonsuojelu-liiton keskuustoimisto tiedotti vuoden aikana aktiivisesti näistä käänteistä. Esimerkiksi Hallitustenvälisen ilmastopaneelin (IPCC) arviointiraportin julkistetussa viidennessä osassa ja Kansainvälisen energiajärjestön IEA:n raporteissa esitettiin,

UNEP:N ENTINEN PÄÄJOHTAJA Klaus Töpfer hahmotteli huhtikuussa Helsingissä kestävästä maailmanjärjestelmästä. Luonnonsuojeluliiton suojelupäällikkö Jouni Nissinen toimi seminaarin puheenjohtajana.

JÄRJESTÖVASTAAVA ERIKA WECKSTRÖM tutustui Islannissa pohjoismaisten ympäristöjärjestöjen kokouksessa myös arktisen luonnon suojeluun.

että kasvihuonekaasupitoisuus ilmakehässä on kasvanut arvioitua nopeammin ja fossiilisten polttoaineiden tunnetuista varannoista 2/3 tulisi jättää käyttämättä.

Tavattessaan suomalaisten ympäristöjärjestöjen edustajia syyskuussa IPCC:n puheenjohtaja Rajendra Pachauri korosti, että kansalaisten ja järjestöjen aktiivinen toiminta vähähiilisen yhteiskunnan puolesta on yksi merkittävä keino ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseksi.

Ilmaston lämpenemisen torjuminen ja ilmastomuutokseen sopeutuminen näkyivät liiton työssä monin tavoin. Norppatyössä rakennettiin vähälumisuuden seurauksena tekopesiä Saimaan jäälle, mikä edisti sopeutumista, samoin kuin valmisteltu Suomenselkä-Maanselkä -hanke ja liiton asiantuntijoiden osallistuminen Venäjän ja Suomen Fennoskandian vihreän vyöhykkeen työhön. Suomen suot ovat Euroopan suurin hiilivarasto, ja soiden suojeleminen on tehokasta ilmastonsuojelua. Liitto korosti vuoden aikana useissa eduskuntakuulemisissa ja mediahaastattelussa, että Suomen ja EU:n kotimaisia päästövähennystavoitteita on korotettava, jotta tekisimme oman osamme ilmastotalouksissa.

Liiton suojeluasiantuntija osallistui Varsovaan Suomen valtuuskunnan jäsenenä YK:n ilmastopöytäkirjan osapuolikokoukseen. Kokouksen tulos oli pettymys; Puolan linja edistää kivihiiltä kokouksen ohessa oli myös EU:lle tahrakilvessä. Liitto pyrki vuoden aikana osana kansainvälisiä ympäristöjärjestöjen verkostoja vaikuttamaan Pariisin ilmastokokoukseen 2015 sovitettavan sitovan kunniahiimoisen ilmastopöytäkirjan toteutumiseen. Ratkaisevassa asemassa Suomen osalta on EU:n vuoden 2030 ilmasto- ja energia-paketti, jossa päätetään päästövähennyksistä ja uusiutuvan energian sekä energiansäästöjen tavoitteista.

2.4.2. Arktinen suojeleminen

Liiton arktinen kannanotto loppuvuodesta ja vaikuttamistyö Barentsin euroarktisessa neuvostossa painottivat hiukkaspäästöjen vähentämistä ja ilmastomuutoksen pysäyttämistä arktisen alueen kohtalonkysymyksenä. Ilmastokeskustelun lisäksi arktisten alueiden merkitys koko laajemmalla luonnonvarakeskustelussa alettiin oivaltaa vuoden 2013 aikana, ja liiton edustajat olivat panelisteina mukana myös mm. Finnish Business and Society:n arktista liiketoimintaa käsittelevässä seminaarissa tammikuussa ja ympäristöministeriön Barents-konferenssissa huhtikuussa.

Ilmastotyötä ovat toteuttaneet suojelupäällikkö, suojeluasiantuntija ja muut keskuustoimiston henkilöt yhdessä viestinnän, kentän asiantuntijoiden ja vapaaehtoisten kanssa. Vapaaehtoisten toiminnan ja kampanjoimien painopisteenä oli ilmastolain edistäminen, jota on toteutettu osana Polttava kysymys -kampanjaa. Kampanjalle on annettu asiantuntija- ja vaikuttamisapua, ja ilmastolain teemoja on pidetty aktiivisesti esillä. Vuoteen 2050 tähtäävään ilmasto- ja energiatietokarttaan on vaikutettu eduskunta- ja muissa kuulemisissa.

Vuoden kokemusten perusteella ja kokemusten vaihtamisen jälkeen on opittu, että perusteelliset vaikutusarviot ja paikallisten luonnonsuojelijoiden toiveiden huomioiminen ovat yksi keino parantaa keskuustoimiston ja paikallisjärjestöjen yhteistyötä ja nostaa puhtaan uusiutuvan energian kannatusta.

PYÖRÄILY kannattaa myös ilmaston puolesta.

EKOENERGIAN UUSI ILMASTORAHASTO LANSEERATTIIN KESÄLLÄ JA SE HAKI RAHOITETTAVIA PROJEKTEJA AVOIMELLA KANSAINVÄLISELLÄ HAULLA. RAHOITUSTA HAETTIIN YHTEENSÄ 130 PROJEKTIIN YLI 60 ERI MAASSA.

2.4.3. EKOenergia

Toimintavuosi oli perinteisen Ekoenergia-merkin viimeinen vuosi ja uuden eurooppalaisen EKOenergia-merkin ja -verkoston ensimmäinen vuosi. Vuoden 2012 lopussa perustettu EKOenergia-verkosto sai vuoden aikana lukuisia uusia jäseniä. Vuoden lopussa sillä oli 22 jäsenjärjestöä 30 Euroopan maasta.

Luonnonsuojeluliiton isännöimä EKOenergia sihteeristö viimeisteli tammikuussa standardin uudet kansainväliset kriteerit. Tammikuussa järjestettiin vielä julkinen kuulemistilaisuus Euroopan parlamentissa Brysselissä. EKOenergia-verkoston hallitus vahvisti uudet kriteerit 23.2.

Uusien kriteerien mukaisen lisenssisopimuksen allekirjoitti ensimmäisenä norjalainen ECOHZ, joka on yksi Euroopan tärkeimmistä uusiutuvan sähkön kauppaajista. Sama yritys myi ensimmäisen megawattitunnin uusien kriteerien mukaista EKOenergiaa kesäkuussa norjalaiselle pilvipalvelujen tarjoajalle Jottacloudille sekä yksityishenkilölle Islantiin. Vuoden lopussa lähes kaikki vanhan suomalaisen Ekoenergia-merkin mukaan sähköä myyneet yritykset olivat liittyneet uuteen eurooppalaiseen EKOenergia-merkkiin. Yh-

teensä EKOenergia myyjä oli vuoden lopussa 16.

Uusi eurooppalainen EKOenergia-merkki sai heti myös kansainvälistä tunnustusta, kun maailman johtava rakennusten ympäristöjärjestelmä LEED sisällytti heinäkuussa EKOenergia omiin kriteereihinsä Euroopassa. Jatkossa EKOenergiaa käyttävät rakennukset saavat lisäpisteitä EKOenergia käyttämisestä LEED-sertifikaatin saamiseksi.

EKOenergia uusi Ilmastorahasto lanseerattiin kesällä ja se haki rahoitettavia projekteja avoimella kansainvälisellä haulla. Rahoitusta haettiin yhteensä 130 projektiin yli 60 eri maassa. Ensimmäisten rahoitettavien projektien valinta oli vielä kesken vuoden vaihtuessa. Vanhan Ekoenergia-merkin ympäristörahostosta rahoitettiin noin 150.000 euron edestä puronkunnostushanketta Saarijärven Murronjoella, RKTL:n tutkimustyötä kalateistä sekä kutupaikkojen kunnostusta Imatran Vuoksella.

Lokakuussa järjestettiin EKOenergia-päivät sekä Riiassa että Tallinnassa, jossa paikallisilla ympäristöjärjestöillä oli vuoden lopussa palkatut EKOenergia-vastaavat. Viron ja Latvian lisäksi EKOenergia-työhön oli paikallisten ympäristöjärjestöjen toimesta palkattu henkilöt Sloveniaan ja Italiaan.

EKOENERGIATIIMISSÄ on jäseniä useasta eri Euroopan maasta. Se tutustui Mikkelissä vaihtoehtoisin energiantuotantomuotoihin.

KIRSI KUNELIUS

LÄMPÖKAMERA HAVAITSEE energian karkaamiset. Negawatti-hankkeessa parannettiin rakennusten energiatasetta.

EKOenergia lanseerasi vuoden aikana uudet www-sivut, jotka on käännetty ja joita päivitetään 75 vapaaehtoisen voimin 22 kielellä.

Sihteeristöissä työskenteli kahden täysipäiväisen työntekijän ohella viisi täysipäiväistä EVS-vapaaehtoista sekä lyhyemmällä harjoittelujaksolla viisi harjoittelijaa. Yritysyhteistyötä tehtiin Grexel Systems Oy:n kanssa liittyen Suomen uuteen sähkön alkuperätakuita koskevaan lakiin.

2.4.4. Negawatti-hanke

Negawatti-hankkeen painopiste oli energiakartoituksissa, joita tehtiin yli 50 pientalossa ja taloyhtiössä ympäri Suomea. Käyntien yhteydessä neuvottiin suoraan noin 500 henkilöä, ja ehdotetut toimenpiteet ovat vaikuttaneet arviolta 5000 asukkaaseen. Energiakartoitusten tavoitteena on energiansäästö ja asumisesta aiheutuvien ilmastopäästöjen vähentäminen.

Kartoituskohteissa tehdyt toimenpiteet ovat osoittaneet, että lämpövuotojen tukkiminen ja lisäeristäminen säästää energiaa ja on kustannustehokasta. Samoin hyviä tuloksia saatiin veden säästöstä ja lämmitysjärjestelmän vaihtamisesta. Varsinkin öljystä luopuminen vähentää päästöjä ja on taloudellisesti kannattavaa. Suurin yksittäinen säästö kertyi, kun vanha kaukolämmön jakaja vaihdettiin uuteen.

Negawatti esiintyi Yle uutisten suorassa linjassa ja näkyi

energiakiertueen aikana myös paikallislehdissä. Lisäksi yli 1000 henkilöä katsoi Negawattineuvonnan ja LähiTapiolan järjestämää energiatehokkuusseminaaria netin välityksellä. LähiTapiola jatkaa Negawattineuvonnan yhteistyökumppanina myös vuonna 2014.

Liitto edisti energiatehokkuutta eri työryhmien kautta ruohonjuuritasolta EU-tasolle. Se toimi pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan liiton energiatyöryhmissä, Ilmastopaneelin hiilineutraali -ryhmässä, ja teki yhteistyötä Euroopan Climate Action Networkin kanssa.

2.4.5. Ympäristökasvatusyhteistyö

Ympäristökasvatustoimikunta kokoontui vuonna 2013 viisi kertaa. Toimikunta seurasi liiton koulumetsähankkeen etenemistä ja saimaannorppaan liittyvää ympäristökasvatusta. Luonto-Liiton ja SLL:n kerhokummihanke jatkui.

Ympäristökasvatustoimikunta tutustui Tampereella Luonto-Liiton leiritoimintaan sekä Lyke-verkoston toimintaan, ideoi Metsän tarina -elokuvan tuottajan kanssa jatkohankkeen rahoitushakuineen ja toteutti Tarinoita metsästä DVD:n sekä opetuspaketin yhteistyössä SLL:n ja Matila-Röhr Productionsin kanssa. Lisäksi toimikunta toteutti Suomen luonnon päivänä 30.8. Luontokeskus Haltiaan Luonnonhenkien satupolun yhteistyössä Luontokoulu Metsänpeiton kanssa ja ylläpiti liiton esittelypistettä.

TUULI HAKULINEN

METSIENSUOJELUHANKKEITA SUOMEN LÄHIALUEILLA koordinoi Olli Turunen.

Koulumetsähankkeen myönteinen mediahuomio jatkui, tärkein oma viestintäkanava oli sivusto www.sll.fi/koulumetsa. Loppuvuodesta valmisteltiin koulumetsäopasta, joka esittelee koulumetsäkonseptia ja siihen liittyviä käyttö-, turvaamis- ja hoitosuosituksia kasvattajille, opettajille ja kunnille.

Vuoden aikana neljästi kokoontuneessa ohjausryhmässä olivat edustettuina SLL:n lisäksi Kuntaliitto, Biologian ja maantieteen opettajien liitto, Luonto-Liitto, Suomen Latu, Suomen Ympäristökasvatuksen Seura, Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio, MMM ja SYKE.

2.4.7. Lähialueyhteistyö

Vuoden 2013 aikana liitto toteutti yhteistyöhankkeen ”Building NGO Competence to develop Forest Conservation in South Boreal and Central Taiga region”. Liiton hallinnoimassa hankkeessa oli partnereina lisäksi Swedish Society for Nature Conservation Ruotsista, Estonian Fund for Nature Virosta ja Interregional non-governmental organisation ”SPOK” Venäjän Karjalasta.

Hankkeen aikana liitto kehitti omaa ja partnereiden GIS-osaamista ja digitaalisen kartoituksen taitoja. Partnerit laativat suositukset yhteneväisistä digitaalisen kartoituksen menetelmistä. Näin kartoitustiedot saadaan jatkossa tallennettua digitaaliseen, yhteneväiseen ja vertailukelpoiseen muotoon naapurimaiden järjestöjen kanssa.

Symbioosi ry:ltä saadun apurahan tuella järjestettiin GIS-

koulutuspäivä liiton työntekijöille, Symbioosin jäsenille ja muille metsäkartoitusaktiiveille. Koulutuksessa opeteltiin Quantum GIS -karttatieto-ohjelman alkeet sekä käyttämään digitaalisia karttapohjia ja tekemään niihin rajauksia. Vuoden 2013 aikana kaikki liitolla olemassa oleva kartoitustieto on digitoitu liiton GIS-tietokantaan.

Hankkeen puitteissa järjestetyissä tapaamisissa partnerit vertailivat osallistujamaiden suojelualueluokitteluja ja huomioivat niissä olevia epäkohtia. Keskustelujen pohjalta järjestöt laativat oman ehdotuksen suojelualueluokittelusta. Suurin osa liiton esittämistä epäkohdista huomioitiin lopullisessa IUCN-luokittelussa.

Hankkeen aikana kukin järjestö kokosi oman maansa hemi- ja eteläboreaalisen vyöhykkeen arvokkaista metsistä kuvauksia yhteiseen digitaaliseen karttaan. Rajat ylittävä arvometsien kartta havainnollistaa luonnontilaisten kaltaisten metsien tilaa ja eroavaisuuksia maiden välillä.

Luonnonsuojeluliitto osallistui lokakuussa Petroskoissa järjestettyyn kansainväliseen Fennoskandian Vihreän vyöhykkeen juhlaseminaariin. Liitto esitti siellä omat konkreettiset ehdotuksensa uusista Suomen puolelle sijoittuvista Vihreän vyöhykkeen suojelualueista. Näillä Kainuuseen sekä Pohjois- ja Etelä-Karjalaan sijoittuvilla metsä-suo- ja vesistökokonaisuuksilla voitaisiin parantaa Vihreän vyöhykkeen ekologista tilaa erityisesti puutteellisesti suojellussa Kaakkois-Suomessa sekä vahvistaa ekologista kytkeytyvyyttä Venäjän puolen suojelualueisiin.

SLL:N METSÄHANKE MADAGASKARILLA
tähtää sademetsien suojeluun.
Hankekoordinaattori Angela Tarimy
opastaa Vondrozon paikallisyhdistystä
metsäkartoituksen tekemiseen.

2.4.8. Kehitysyhteistyö

Madagaskarilla toteutettavassa kehitysyhteistyöhankkeessa kehitetään karttapohjaista metsäkadon seurantamenetelmää luonnonsuojelun ja metsien paikallishallinnon avuksi sekä ennallistetaan tuhoutunutta metsää. Hanketta toteutetaan ulkoasiainministeriön ja Finnairin tuella. Hankkeen madagaskarilaisista, suomalaisista ja venäläisistä asiantuntijoista koostuva tiimi kartoitti sademetsien luonnontilaisuutta yhteensä kahdeksalla merkittävällä metsäalueella pitkin maan itäistä, noin tuhat kilometriä pitkää sademetsävyöhykettä. Vertailuaineistoa keräsivät kolmen alueen paikallisyhdyt, joille järjestettiin vuoden aikana myös GIS- eli paikkatieto-järjestelmäkoulutuksia. Satelliittikuvien ja kartoitusaineiston avulla on tehty useita luonnontilaisuuskarttoja, mutta kartan kehittämistä jatketaan vielä vuonna 2014.

Metsityshankkeessa on ennallistettu vuoden aikana 28 hehtaaria metsää itäisellä Madagaskarilla. Hankkeen taimitarhassa on kasvatettu noin 27 000 paikallisen puulajin tainta. Luonnonsuojeluliiton paikallinen kumppanijärjestö Mitsinjo on hyödyntänyt metsitystyötä myös ympäristökasvatuksessaan ja kymmenet koululaiset, partiolaiset ja muut vierailijat ovat päässeet istuttamaan oman taimensa ja oppimaan samalla metsiensuojelun merkitystä.

Luonnonsuojeluliitto järjesti kesällä yhdessä Dodo ry:n ja Taksvärkki ry:n kanssa Madagascar Club! -tapahtuman, joka esitteli paitsi maassa toteutettavaa järjestötyötä myös madagaskarilaista kulttuuria. Hankkeesta julkaistiin myös 20-minuuttinen dokumenttiefilmi ja useita isoja lehtijuttuja (mm. Suomen Luonto, Ympäristö, Blue Wings ja Mondo).

Madagaskar-hankkeella oli vuoden aikana kaksi korkea-kouluharjoittelijaa, yksi madagaskarilainen ja yksi suomalainen. Yliopistoyhteistyötä tehtiin sekä Helsingissä että Madagaskarin pääkaupungissa Antananarivossa.

Liitto on perustajajäsen Siemenpuu-säätiössä, jossa sillä on edustaja ja varaedustaja hallituksessa. Edustajat osallistuivat yhteistyöohjelmien maa- ja aluetason työryhmiin. Säätiö tukee kansalaisyhteiskunnan toimijoita kehitysmaissa ekologisen demokratian ja ympäristönsuojelun edistämiseksi sekä ympäristöuhkien torjumiseksi.

2.4.9. Saimaannorppa

Saimaannorppia on jäljellä noin 310 kappaletta. Talvella 2013 pesintä onnistui kohtalaisesti: Kuutteja syntyi 62, joista 11 löytyi kuolleina pesistä.

Viranomaisten tietoon tuli viisi varmaa kalanpyydyksiin kuollutta norppaa ja yksi, jonka kuolinsyytökset viittaavat kalanpyydyksuolemaan. Kalanpyydyksuolleisuus on pahin yksittäinen saimaannorppaa uhkaava tekijä. Liitto jatkoi saimaannorpan suojelutyötä oman saimaannorppastrategiansa pohjalta sekä Saimaannorppa-LIFE -hankkeessa.

Koululähettiläshanke toteutettiin Pohjois-Karjalassa. Lähettiläinä toimivat Joensuusta käsin kaksi osa-aikaista koululähettilästä, jotka vierailivat 44 alakoulussa. Norppaoppituntin kuuli 90 ryhmää, joissa oli yhteensä noin 2000 lasta. Lisäksi lähettiläät toteuttivat ja ylläpitivät saimaannorppa-

NORPPALÄHETILÄÄT VEIVÄT saimaannorpat vierailulle kouluihin Saimaan lähialueella.

työpajaa yläkoululaisille Joensuun Scifest-tapahtumassa 10.-12.4. Työpajassa vieraili noin 200 lasta ja nuorta.

”Kalasta oikein katiskalla” -hanke jatkui ja laajeni Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon puolelle yhteistyössä Etelä-Karjalan Osuuskauppa Eekoon kanssa. Vuonna 2013 Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri teki ja jakoi noin 4000 nielurajoitinta katiskoja varten.

Yhteistyötä Eekoon kanssa lisättiin aloittamalla yrityksen asiakasomistajapostissa kirjoitussarja saimaannorppasta. Samalla valmisteltiin Etelä-Karjalan alakouluille suunnattua norppa-piirustuskilpailua.

Kesälähettiläinä Lappeenrannassa toimi 17.6.-16.8. kaksi kokopäiväistä työntekijää. He ylläpitivät norppa- ja katis-kakalastusinfo-pistettä Eekoon nielurajoitintien jakelupisteissä ja Saimaan luonnonsuojelukeskuksessa sekä toimivat näyttelyoppaina Taru saimaannorppasta -näyttelyssä Lappeenrannan kirjastossa. Lisäksi he suunnittelivat ja toteuttivat lasten norppatoimintaa Lappeenrannan Lasten Linnoituksen yö -tapahtumaan 10.8.

”Taru saimaannorppasta” -näyttely uusittiin, ja se oli esillä Joensuun (11.2.-1.3.), Jyväskylän (4.-22.3.), Heinolan (27.5.-14.6.) ja Lappeenrannan (17.6.-14.8.) kirjastoissa. Loppuvuodesta käynnistettiin yhteistyö Etelä-Karjalan museon kanssa vuoden 2014 Saimaa-aiheisen näyttelyn parissa.

Liitto järjesti tutustumis- ja tervehdyskäynnin 21.5. Kurkijoen Laatokka-juhlaan koululaisten ympäristökasvatus-tapahtumaan Lahdenpohjan piirin alueella. Sen edustajat vierailivat myös Elisenvaaran koulussa. Venäläiset yhteistyökumppanit Kurkijoelta ja Lahdenpohjasta tutustuivat Joensuussa norppalähettilästoimintaan ja Scifest-tapahtumaan 12.4.

ARTTO JUONONEN/LINTUKUVA.FI

SUOKUKON SOIDINTURNAJAISET ovat näyttäviä mutta yllättävän hiljaisia. Laji on uhanalaistunut, ja monet soidinpaikat ovat vaienneet kokonaan.

SEPPÖ PARKKINEN

OHDAKEPERHOSET PIHAKUKILLA. Luonnonsuojeluliitto kannusti vaalimaan luonnon monimuotoisuutta myös kotipihoilla.

MARKUS VARESVOU/LINTUKUVA.FI

LUONNONSUOJELULIIITTO KAMPANJOI maakotkan salametsästystä vastaan. Vaino vaikeuttaa ilmojen kuninkaan paluuta eteläiseen Suomeen.

Saimaannorppa-aiheisia luentoja ja alustuksia järjestettiin yhteensä 25 ryhmälle, noin 600 kuulijalle, lähinnä Etelä-Karjalan alueella.

Liitto valmisteli Metsähallituksen vetämää Saimaannorppa LIFE-hanketta, joka alkoi 1.8. Yli 5 miljoonan euron hankkeessa luonnonsuojeluliiton osuus on noin puoli miljoonaa euroa. Työ on kampanjointia, ympäristökasvatusta ja valistusta sekä kansainvälistä yhteistyötä. Hankkeen alku on ollut työn suunnittelua, yhteistyöverkoston luomista sekä materiaalin tuottamista. Luonnonsuojeluliiton LIFE-työtä koordinoidaan Etelä-Karjalasta käsin.

Luonnonsuojeluliitolla on edustus LIFE-hankkeen ohjaus-, viestintä- ja ympäristökasvatus- sekä kalastusryhmissä.

Liitto sai tukea norpansuojelun edistämiseksi Etelä-Karjalan Osuuskauppa Eekoon ohella myös autovuokraamo Hertziltä, Body Shopilta ja Nestorisäätiöltä. Myös yksityishenkilöt ovat lahjoittaneet suojelutyölle rahaa.

Luonnonsuojeluliiton saimaannorppa-aiheisia verkko- ja facebook-sivuja on kehitetty. Vuoden lopussa fb-sivulla oli noin 5600 tykkääjää.

Toimintasuunnitelma 2013 on saimaannorpan osalta toteutunut hyvin ja suunniteltua paljon laajempaan mm Etelä-Karjalan osuuskaupan tukemana ja Saimaannorppa-LIFE -hankkeen myötä. Työ on vielä kesken, ja suojelu on edelleen riittämätöntä. Saimaannorppa-LIFE -hanke on tuonut työhön lisää resursseja ja mahdollistaa tiiviin yhteistyön kaikkien norpatoimijoiden kesken.

2.4.10 Luontokokonaisuuksien ja lajien suojelu

Vuoden poliittisin eläin oli susi. Liitto tiedotti suurpetojen suojelusta, osallistui yleisötalaisuuksiin sekä oli aktiivisesti yhteydessä viranomaisiin. Maa- ja metsätalousministeriö toteutti joitakin liiton ajamia aloitteita, kuten uuden petovirkamiehen saaminen Länsi-Suomeen.

Liitto osallistui valtakunnalliseen suurpetoneuvottelukuntaan ja hirvistrategian valmisteluun myös piiritasolla. Liitto arvosteli julkisesti maa- ja metsätalousministeriön suurpedoille ja hylkeille antamia metsästyskiintiöitä, jotka olivat usein suurempia kuin Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen kestävyysarviot. Liitto kirjoitti hylkeiden sietopalkkioiden ja hylkeille turvallisten pyydysten puolesta komissiolle yhdessä WWF:n kanssa ja Pohjoismaiden ministereille yhdessä pohjoismaisten sisärjestöjen kanssa. Itämeren norppan metsästyksen lisääminen ja latvalinnustuksen aloittaminen saatiin torjuttua.

Yksi vuoden voitoista oli mehiläisille vaarallisten myrkkujen kieltäminen EU:ssa. Liitto sai vaikutettua Suomen kantoihin mehiläisten puolesta. Myös koe-eläinlakiin saatiin eduskunnassakin vielä pieniä parannuksia. Vuoden tappioita oli, että ympäristöministeriö ei rauhoittanut pihapiirin ulkopuolella liikkuvaa kyytä eikä myöskään orkideoita.

EU-komissio antoi 20 vuoteen ensimmäisen luonnon monimuotoisuutta koskevan lainsäädäntöaloitteen eli haitallisten vieraslajien asetuksen. Vieraslajityötä jatkettiin myös HAVINA-hankkeessa, jonka tuella liitto kehitti muun muassa uusia vieraslajisivujaan. Ratkaisuvia tuomioistuinpä-

PUNEEENJOHTAJA Risto Sulkava rakentamassa tekopesää maakotkan avuksi.

MERITAIMENEN KUTUJOET ovat Suomessa kortilla.

TAIMENPUROJEN KUNNOSTUKSESSA istutettiin myös purotaimenien ja rapujen poikasias.

töksiä saatiin muun muassa allin kevätmetsästyksen kieltämisestä yhteistyössä BirdLifen kanssa.

Liitto järjesti yhdessä Uudenmaan piirin kanssa Ekologiset yhteydet 9 -seminaarin. Lisäksi liitto seurasi yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa Natura-alueille kohdistuvia hankkeita. Esimerkiksi Viiankaaavan syväkairaus ja Vantaan Vestran luonnonsuojelualueelle kohdistuva kaivosvaltaus saatiin nurin lausunnolla.

Eduskunta laajensi Koloveden kansallispuistoa ja liiton toimijat antoivat lausuntoja uusien kansallispuistojen puolesta. Liitto osallistui keskusteluihin uusien luonnonsuojelualueiden metsästysjärjestelyistä.

Liitto osallistui EU:n maatalouspolitiikan (CAP) uudistukseen yhdessä järjestöjen maatalousryhmän (UUSICAP) ja EEB:n kanssa osallistumalla moniin virallisiin valmistelutyöryhmiin. Järjestöjen työstä huolimatta ympäristöasioiden taso heikkenee maataloussektorilla sekä EU:ssa että Suomessa seuraavalla ohjelmakaudella (2014-2020).

VR:n viidessä Suomen luonnonsuojeluliiton kummikohteissa järjestettiin viimeistä kertaa yhteistyön puitteissa avoimet talkoot. VR-konsernin ja Suomen luonnonsuojeluliiton yhteistyösopimus mahdollisti vuosina 2008-2010 noin seitsemänkymmenen kohteen hoitotyön ”Matkalla maisemaan - luonnollisesti” -hankkeessa. Yhteistyö jatkui kummikohteiden hoitotyönä vuosina 2011-2013.

2.4.11. Itämeri valuma-alueineen

HELCOM tiukensi Suomen ravinne päästötavoitteita lokaan ministerikokouksessa. Liitto osallistui CCB:n kanssa ministerikirjeiden tekoon ja luovuttamiseen sekä kansainväliseen 25.000 nimen nimenkeruuseen, johon liittyi Itämeren kiertänyt pyöräretki ja yleisötapahtumia Turussa, Hangossa ja Helsingissä. Liitto osallistui myös EU-kansalaisaloitteeseen vesien yksityistämistä vastaan, mikä johti EU:ssa suunnitellun lainsäädäntöhankkeen kariutumiseen.

Liiton toiminta Itämeren tilan ja luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi keskittyi ravinne päästöjen, ojitusten ja ruoppausten vähentämiseen sekä öljy- ja kemikaalionsotomuuksien ehkäisyyn ja niihin varautumiseen. Tavoitteiden saavuttamiseksi liitto osallistui vesien- ja merenhoitosuunnitelmien laatimiseen, kosteikkohankkeisiin ja vesistöalueryhmien työhön sekä laati lausuntoja kaavoituksesta sekä erilaisista hankkeista.

Liitto edisti merikansallispuistojen hoidon ja käytön suunnittelua, perinnemaisemien hoitoa sekä pienvesien inventointeja ja kunnostuksia. Se osallistui myös uhanalaisten lajien ja elinympäristöjen suojeluun ja hoitoon. Lisäksi se järjesti koulutusta, tempauksia ja retkiä sekä vaikutti työryhmissä, jotka käsittelevät muun muassa hylkeitä ja merimet-

soja. Liitto osallistui myös Helsingin ja Turun kaupunkien Itämeri-haasteeseen, Pro Saaristomeri -työhön sekä Saaristomeren suojelurahaston ja Coalition Clean Balticin työhön.

Liitto oli mukana EU-rahoitteisessa Coexist-hankkeessa, jossa kehitettiin Euroopan merialueiden kestävää käyttöä ja toimintatapoja ranta-alueiden käytön integroivaan suunniteluun. Hanke toteutettiin vuosina 2010–2013.

Luonnonsuojeluliitto oli mukana ympäristöministeriön asettamassa Ramsar-työryhmässä. Suomi on sitoutunut Ramsar-sopimukseen eli kansainvälisesti arvokkaiden kosteikkojen suojelemiseen sekä kosteikkojen ja vesivarojen kestävä käytön edistämiseen. Työryhmän tehtävinä on koordinaida Ramsar-sopimuksen, strategioiden ja kokousten päätösten toteuttamista, arviointia ja raportointia sekä laatia kansallinen toimintaohjelma vuosille 2013–2015.

Suomen ja EU:n kalapolitiikan viherryttämisessä saavutettiin merkittävää edistystä: lohikiintiöitä laskettiin, kotimainen lohistrategia valmistui, meritaimenen alमितtoja nostettiin, entistä paremman kalastuslain luonnos julkaistiin, EU:n kalastuspolitiikan uudistus eteni, haiden eväleikkauskiellon porsaanreiät tukittiin jne. Sitä vastoin siikatyöryhmän loppuraporttiin jouduttiin jättämään eriyvä mielipide. Liitto työskenteli kalapolitiikassa yhteistyössä myös muiden kotimaisten ja kansainvälisten järjestöjen (Coalition Clean Baltic, Fisheries Secretariat, OCEAN2012 ja Shark Alliance) kanssa. Liiton edustaja toimi suomalaisena ympäristöjärjestön edustajana EU:n Baltic Sea Regional Advisory Councilin johtoryhmässä.

2.4.12. Kestävä kehitys sekä kestävä tuotanto ja kulutus

Kohtuutalous ja kestävät tuotanto- ja kulutustavat olivat yhteisenä nimittäjänä paitsi luonnonvarakeskustelussa myös ulkoasiainministeriön rahoituksella käynnistetyssä “Haitalliset tuet kestävä kehityksen esteenä” -hankkeessa. Lisäksi kohtuutaloustyötä tehtiin mm. Green Budget Europe -järjestön kautta, jonka ohjausryhmässä liittoa edusti SLL:n toiminnanjohtaja.

EU:n kestävä kehityksen työ on tärkeässä osassa myös European Environmental Bureau (EEB) työssä. EEB on kansallisten ympäristöjärjestöjen Brysselin toimisto, jonka jäsen liittokin on. Järjestön yhtenä varapuheenjohtajana vuonna 2013 toimi SLL:n suojelupäällikkö.

Luonnonsuojeluliitto seurasi Rion vuoden 2012 Kestävä kehityksen konferenssista käynnistynyttä ns. post-2015 -keskustelua Vuosituhannen kehitystavoitteet korvaavista kestävä kehityksen tavoitteista, joiden on määrä tulla voimaan vuonna 2015. Tätä keskustelua käytiin paitsi YK:n ympäristöohjelman (UNEP) hallintoneuvoston vuosikokouksessa Nairobissa helmikuussa niin myös erillisessä YK:n kehitys-ohjelman ja Euroopan talouskomission seminaarissa Istanbulissa marraskuussa.

Luonnonsuojeluliiton suojelupäällikkö osallistui post-2015 -keskusteluun myös Suomessa ulkoasiainministeriön johdolla järjestetyissä tapaamisissa sekä ympäristö- ja kehitysjärjestöjen omissa yhteistyöryhmissä. Kansallinen kestävä kehityksen työ jatkui myös Suomen kestävä kehityksen toimikunnan puitteissa. Toimikunta nimettiin uudelleen syksyllä 2013, ja jo keväällä työtä tehtiin erillisen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen parissa.

Keväällä 2013 SLL viimeisteli ulkoasiainministeriön rahoittaman tiedotustukihankkeen, jonka teemana oli “Mitä Rion jälkeen?” (www.sll.fi/mita-riion-jalkeen). Hankkeessa laadittiin ympäristöalan täydennyskoulutukseen suunnattu opetuspaketti “Monta polkua, sama suunta - kohti kestävä elämää.” Se on ladattavissa netistä oheismateriaaleineen. Hankkeen loppuseminaari keräsi Helsingin yliopiston Portханияan lähes 200 henkeä. Seminaarin pääpuhujiksi liitto onnistui saamaan UNEP:n entisen pääjohtajan Klaus Töpferin sekä YK:n kestävä kehityksen prosesseihin erikoistuneen Stakeholder Forum for a Sustainable Future -järjestön johtajan Farooq Ullahin. Hankkeen voi hyvällä syyllä sanoa olleen onnistunut!

Luonnonsuojeluliiton suojelupäällikkö osallistui UNEP:n helmikuun kokoukseen Suomen delegaatiossa ja oli siellä myös EEB:n edustajana järjestämässä eurooppalaisten järjestöjen, EU:n ympäristökomissaari Potocnikin ja paikalla olevien EU:n ympäristöministerien tapaamista.

Kestävä tuotanto ja kulutus olivat yhtenä tärkeänä aiheena myös YK:n Euroopan talouskomission alueellisissa kansalaisyhteiskuntakuulemisissa Istanbulissa, johon SLL:n suojelupäällikkö osallistui YK:n ympäristöohjelman UNEP:n rahoittamana. Kestäviä tuotanto- ja kulutustapoja, kestävä kehitystä ja EU:n ympäristöongelmia käsiteltiin myös EEB:n delegaation ja tulevan EU-puheenjohtajamaa Kreikan ympäristöministerin tapaamisessa, johon suojelupäällikkö osallistui EEB:n hallituksen varapuheenjohtajana.

YK:N KESTÄVÄN KEHITYKSEN KOKOUS järjestettiin jälleen Brasilian Riossa, 20 vuotta ensimmäisen kokouksen jälkeen. Kokouksen ja kestävä kehityksen onnistumista arvioitiin myös Suomessa. Farooq Ullah puhumassa.

SUURIN YKSITTÄINEN LAKIHANKE OLI YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI. SEN VALMISTELUSSA OLII KUUSI ALAPROJEKTIA, JOISTA LIITOLLA OLII EDUSTUS VIIDESSÄ. LAKIESITYS ANNETTIIN JOULUN ALLA, JA SIIHEN SAATIIN MUUN MUASSA TURVESOIDEN LUONNONARVOPYKÄLÄ.

2.4.13. Lainsäädäntötyö

Liitto osallistui ja seurasi montaa poikkeuksellisen laajaa ympäristönsuojelulakien valmisteluprosessia. Keskeisimpiä olivat ilmastolaki, ympäristönsuojelulaki, pohjavesilainsäädäntö, maankäyttö- ja rakennuslaki, metsälait, Metsähallituslaki, kalastuslaki, luonnonsuojelulaki, maastoliikennelaki ja Nagoyan pöytäkirjan toimeenpanosäädökset.

Suurin yksittäinen lakihanke oli ympäristönsuojelulaki. Sen valmistelussa oli kuusi aloprojektia, joista liitolla oli edustus viidessä. Lakiesitys annettiin joulun alla, ja siihen saatiin muun muassa turvesoiden luonnonarvopykälä. Lisäksi valmistelussa olivat eläinsuoja- ja nitraattiasetukset sekä muutoksenhakuun liittyvä lainsäädäntö. Liitto ajoi voimakkaasti myös rikoslain uudistusta ympäristörikoksiin liittyen.

Mielenkiintoisin lainsäädäntökokeilu oli maastoliikennelain joukkoistaminen, johon liiton aktiivit osallistuivat innokkaasti. Liittoa kuultiin myös maamme ensimmäisen kansalaisaloitteen eduskuntakuulemisessa. Liitto ei ollut turkistarha-aloitteesta mukana, mutta sen edustaja kertoi kuulemisessa turkistarhauksen ympäristöongelmista. Tuulivoiman rakentamista satama-alueille yms. helpotettiin liiton esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksella enemmän kuin hallitus esitti. TEM:n työryhmässä liitto sai torjuttua tuulivoiman edistämiseksi kaavailut heikennykset ympäristösäädöksiin.

Liitto oli lakivaikuttamistyössä laajasti yhteydessä eri vaikuttajiin. Näin saatiin tarpeellista tietoa lakien sisältövaatimuksiin. Liitto toimi yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa valtakunnallisesti tärkeiden ennakkopäätösten saamiseksi ja säädösten tarkentamiseksi ympäristölainsäädännön ongelmakohtissa.

EU:ssa liitolle ja EEB:lle teettivät eniten työtä yva-direktiivi ja haitallisia vieraslajeja koskeva asetus. Liitto pääsi myös EU:n teollisuuspäästädirektiivin parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) valmistelutyöryhmiin ensimmäisenä suomalaisena ympäristöjärjestönä.

Liitto edisti yhdessä piirien ja paikallisyhdistysten kanssa maastoliikenne-, suojele-, kaavoitus-, ympäristö- ja vesilupa- sekä yva/sova-asioita neuvonnalla ja tiedotuksella. Liitto puolusti jokamiehenoikeuksia ja lähivirkistysalueita muun muassa Ulkoilufoorumin avulla. Kaavoitusta seurattiin esimerkiksi vapaiden rantojen puolustamiseksi, josta annettiin liittokokousjulkilausumakin.

2.4.14. Budjetti- ja EU-rahastotyö

Monet liiton esittämät lisäykset valtion vuoden 2014 budjettiin toteutuivat, mikä oli viidettä vuotta jatkuneen taantuman aikana hyvä saavutus. Lisäksi liitto selvitti haitallisia tukia, jotka saatiin sisällytettyä hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan.

Liitto puolusti ELY-keskuksen ympäristöhallinnon ja kalatalouspäälliköiden itsenäisyyttä. SYKE:n ja Ilmatieteen laitoksen yhdistäminen saatiin estettyä.

Liitto osallistui aktiivisesti EU:n seuraavan ohjelmakauden 2014-2020 valmisteluun eri ministeriöiden työryhmissä ja yhteistyössä monien EU:n ympäristöjärjestöjen kanssa. Paras menestys oli kalatalousrahastossa, rakennerahastoihin saatiin neljänneksen korvamerkintä vähähiiliselle taloudelle, mutta maatalouden ympäristökorvausten leikkauksia yli 400 miljoonalla eurolla tulevalla ohjelmakaudella ei saatu estettyä.

2.5. Piiri- ja paikallistoiminta

Luonnonsuojeluliitto koostuu 15 luonnonsuojelupiiristä sekä nuorisjärjestö Luonto-Liitosta.

Toimintavuonna kolmessa SLL:n piirissä työskenteli osa-aikainen aluepäällikkö. Muissa piireissä työskenteli liiton aluetuen avulla osa-aikainen piirityöntekijä. Osassa piireistä oli myös projektityöntekijöitä. Piirien asema maakunnallisina vaikuttajina säilyi vahvana.

NUORISOJÄRJESTÖ LUONTO-LIIITTO

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö, jonka tavoitteena on vaikuttaa yhteiskuntaan siten, että luonnon monimuotoisuus säilyy ja luonnon itseisarvo tunnustetaan.

ALUEPÄÄLLIKKÖ Merja Ylönen työskenteli Pohjois-Pohjanmaan luonnon hyväksi.

Luonto-Liiton keskeiset tavoitteet vuonna 2013 olivat ympäristökasvatustyön, nuorten ympäristövaikuttamisen ja luontoharrastuksen edistäminen sekä järjestötoiminnan ja vapaaehtoisten tukeminen.

Ympäristökasvatustyötä edistettiin leireillä, kerhoilla ja kouluvierailuilla. Luonto-Liiton piirien ja aluejärjestöjen 33 leireille osallistui yhteensä 691 henkilöä. Yhteensä Luonto-Liitossa toimii noin 150 lasten ja nuorten kerhoa. Kouluvierailuja järjestettiin erityisesti metsä-, suurpeto-, Itämeri- ja ilmasto-aiheista. Vierailuja järjestettiin 443 ja niihin osallistui arviolta yli 12 000 oppilasta.

Nuorten ympäristövaikuttamistyössä edistettiin metsien-, susien, ja Itämeren suojelua, toimittiin aktiivisesti luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi, otettiin kantaa ilmasto- ja energiakysymyksiin sekä toimittiin yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa kehitysyhteistyökysymyksissä. Lisäksi vuonna 2013 tehtiin suoran demokratian historiaa kun Luonto-Liiton ja kolmen eläinsuojelujärjestön kautta aikain ensimmäinen kansalaisaloite koskien turkistarhauksen kieltämisestä käsiteltiin eduskunnassa.

Luonto-Liiton luonnonharrastustoiminta rakentui Kevätseuranta-hankkeen, retkien ja leirien ympärille. Vuoden 2013 Kevätseurannan teemana oli maa, vesi ja ilma. Ylen Aamu-tv:ssä kerrottiin jokaisen Kevätseuranta-viikonlopun jälkeen kevään etenemisestä havaintojen perusteella. Kevätseuranta-havaintoja lähetettiin yhteensä 13 284 kappaletta. Koululuokille ja esiopetusryhmiin sekä päivähoidolle, perheille ja luontokerhoille tarkoitettuja kevätluokkia (lasten kevätseuranta) jaettiin yhteensä 11 000 kpl.

Luonto-Liiton järjestötoiminnassa juhlistettiin pyöreitä vuosia kun järjestö täytti 70 vuotta. Juhlapäivää vietettiin retkeillen Luonto-Liiton piireissä Suomen luonnon päivänä. Yhteistyötä Suomen luonnonsuojeluliiton kanssa tiivistettiin. Luonto-Liitolle perustettiin uusi kannatusjäsenluokka. Luonto-Liitto viesti ja tiedotti aktiivisesti toiminnastaan ja herätti yhteiskunnallista keskustelua. Luonto-Liitto julkaisi säännöllisesti kahta jäsenlehteä, lapsille Sieppoa ja nuorille Nuorten Luontoa. Tiedotteita ja lausuntoja lähetettiin yhteensä 68 kappaletta.

2.5.1. Paikallisyhdistykset piireittäin

Luonnonsuojeluliitolla oli toimintavuoden lopussa 181 piirien alla toimivaa paikallisyhdistystä. Yhdistysten määrä pysyi samana verrattuna edelliseen vuoteen. Aktiivisen suoje-luvaikuttamisen lisäksi yhdistykset järjestivät vuoden aikana runsaasti retkiä, kursseja ja talkoita sekä lapsille ja perheille suunnattua toimintaa.

Vuoden paikallisyhdistykseksi valittiin Oulun luonnon-suojeluyhdistys (Olsy). Valintaperusteena oli vuonna 2013 hyvä vapaaehtoistoiminta, jossa yhdistys on kunnostautunut. Olsylla on erilaisia toimintaryhmiä, joihin osallistumisen kynnys on matala. Esimerkiksi retkikerho vetää paljon uusiakin osallistujia mukaan toimintaan.

ETELÄ-HÄMEEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-hame)

Asikkalan Luonnonystävät
Hollolan Ympäristöyhdistys
Hämeenlinnan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Itä-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys
Janakkalan Luonto ja Ympäristö
Keski-Hämeen Ympäristöyhdistys
Kärkölän Luonnonystävät
Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys
Nastolan Luonnonsuojelu
Padasjoen Luonnonystävät
Salpausselän Luonnonystävät

ETELÄ-KARJALAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-karjala)

Imatran Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Laatokan-Karjalan Luonnonystävät
Lappeenrannan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Savitaipaleen Seudun Luonnonsuojeluyhdistys

ETELÄ-SAVON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/etela-savo)

Heinäveden Luonnonystävät
Itä-Savon Luonnonsuojeluyhdistys
Joroisten Luonnonystävät
Kangasniemen Luonto
Pieksämäen Luonnon Ystävät
Puumalan Luonto
Suur-Savon Luonnonsuojeluyhdistys

KAINUUN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/kainuu)

Kajaanin Seudun Luonto
Lentua-Seura
Paltamon Luonto
Puolangan Luonto
Sotkamon Luonto
Vuolijoen Luonnonsuojeluyhdistys
Ylä-Kainuun Luonto

KESKI-SUOMEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/keski-suomi)

Ala-Keiteleen Luonnonystävät
Jyväskylän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Jämsän Seudun Luonnonystävät
Kaakkoisen Keski-Suomen Luonnonsuojeluyhdistys
Karstulan-Kyyjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Keurusseudun Luonnonystävät
Korpilahden Luonnonsuojeluyhdistys
Laukaan Seudun Luonto
Petäjäveden Luonto
Pihtiputaan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Saarijärven Seudun Luonnonystävät
Toivakan Luonto
Viitasaaren Luonnonystävät

KYMENLAAKSON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/kymenlaakso)

Elimäen Luonnonystävät
Kaakkois-Kymen Luonto
Meri-Kymen Luonto
Pohjois-Kymen Luonto

LAPIN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/lappi)

Enontekiön Luonnonsuojeluyhdistys
Inarin Luonnonystävät
Kemijärven Luonto
Kemin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Kittilän Luonto
Kolarin Luonto
Käsivarren Luonnonsuojeluyhdistys
Muonion Luonto
Pelkosenniemen Luonnonsuojeluyhdistys
Pellon Luonnonsuojeluyhdistys
Posion Luonnonystävät
Pro-Kutsa
Ranuan Luonnonystävät
Rovaniemen Luonto
Sompion Luonnonystävät
Tornion Luonnonsuojeluyhdistys
Utsjoen Luonnonsuojeluyhdistys
Ylitornion Luonto

PIRKANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pirkanmaa)

Akaan Ympäristöyhdistys
Ikaalisten Luonto
Kangasalan Luonto
Kurun Ympäristöyhdistys
Kyrön Luonto
Lempäälän Ympäristösuojeluyhdistys
Mäntän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Nokian Luonto
Oriveden Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Pirkkalan Ympäristöyhdistys
Pälkäneen Seudun Ympäristöyhdistys
Ruoveden Ympäristöyhdistys
Sastamalan Ympäristöyhdistys
Tampereen Ympäristösuojeluyhdistys
Valkeakosken Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Virtain Luonnonsuojeluyhdistys
Ylä-Satakunnan Ympäristöyhdistys
Ylöjärven Luonto

POHJANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjanmaa)

Etelä-Pohjanmaan Luonnonsuojeluyhdistys
Jalasjärven Luontoyhdistys
Jurvan Ympäristö- ja Luontoseura
Järviseudun Ympäristöyhdistys Kotikontu
Kokkolanseudun Luonto
Kyrön Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Lapuan Ympäristöyhdistys
Lestijokiseudun Luonto ja Ympäristö
Luontoyhdistys Valokki
Perhojokilaakson Luonto
Pietarsaaren Luonto
Suomenselän Luonnonystävät
Suupohjan Ympäristöseura
Vaasan Ympäristöseura
Ähtärinjärven Luontoyhdistys

POHJOIS-KARJALAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-karjala)

Enon Luonnonystävät
Ilomantsin Luonnonystävät

Joensuun Seudun Luonnonystävät
Keski-Karjalan Luonto
Kontiolahden Luonnonystävät
Lieksan Luonnonystävät
Outokummun Luonnonystävät
Ylä-Karjalan Luonnonystävät

POHJOIS-POHJANMAAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-pohjanmaa)

Hailuodon Luonnonsuojeluyhdistys
Iin Ympäristöyhdistys
Kalajoen Luonnonsuojeluyhdistys
Kalajokilaakson Luonto
Kempeleen-Oulunsalon Luonnonsuojeluyhdistys
Kiiminkien Luonnonsuojeluyhdistys
Kuivaniemen Luonto
Kuusamon Luonnonystävät
Lakeuden Luonto
Oulujokilaakson Luonto
Oulun Luonnonsuojeluyhdistys
Pohjois-Suomenselän Luonnonsuojeluyhdistys
Pudasjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Pyhäjokialueen Luonnonsuojeluyhdistys
Raahen Seudun Luonnonystävät
Ruukin Luonnonsuojeluyhdistys
Siikalatvan Luonto
Taivalkosken Luonto

POHJOIS-SAVON LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/pohjois-savo)

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys
Koillis-Savon Luonnonystävät
Kiuruveden Luonnonystävät
Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys
Niilsien Luonnonsuojeluyhdistys
Siilinjärven Luonnonsuojeluyhdistys
Sisä-Savon Luonnonystävät
Varkauden Luonnonystävät
Vieremän Luonnonsuojeluyhdistys

SATAKUNNAN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/satakunta)

Ala-Satakunnan Ympäristöseura
Harjavallan Seudun Ympäristöyhdistys
Huittisten Seudun Ympäristöyhdistys
Kankaanpään Seudun Luonnonystävät
Kokemäen Ympäristöyhdistys
Porin Seudun Ympäristöseura
Rauman Seudun Luonnonystävät
Ulvilan ympäristöseura

UUDENMAAN YMPÄRISTÖNSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/uusimaa)

Espoon Ympäristöyhdistys
Hangon Ympäristöyhdistys
Helsingin Luonnonsuojeluyhdistys
Hyvinkään Ympäristösuojeluyhdistys
Inkoon-Siuntion Ympäristöyhdistys
Itä-Uudenmaan Luonnon- ja Ympäristösuojeluyhdistys
Järvenpään Ympäristöyhdistys
Karjalohjan Luonto
Karkkilan Luonnonsuojeluyhdistys
Kauniaisten Ympäristöyhdistys

Keravan Ympäristönsuojeluyhdistys
Kirkkonummen Ympäristöyhdistys
Lopen Luonnonystävät
Lohjan Seudun Ympäristöyhdistys
Mäntsälän Luonnonsuojeluyhdistys
Nurmijärven Luonto
Raaseporin Luonto
Riihimäen Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Sipoon Luonnonsuojelijat
Svartbäckin Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Tuusulan Ympäristöyhdistys
Vantaan Ympäristöyhdistys
Vihdin Luonto

VARSINAIS-SUOMEN LUONNONSUOJELUPIIRI

(www.sll.fi/varsinais-suomi)

Härkätien Ympäristönsuojeluyhdistys
Kaarinan Luonnonsuojeluyhdistys
Kemiönsaaren Luonto
Laitilan Seudun Ympäristöyhdistys
Loimaan Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Mynämäen-Mietoisten Luonnonsuojeluyhdistys
Naantalın Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Nousiaisten ja Maskun Luonnonsuojeluyhdistys
Paimion Seudun Ympäristöyhdistys
Paraisten Luonnonsuojeluyhdistys
Pöytyän Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Raisiojokilaakson Luonnonsuojeluyhdistys
Salon Seudun Luonnonsuojeluyhdistys
Turun Luonnonsuojeluyhdistys
Uudenkaupungin Ympäristöyhdistys

2.5.2. Alue- ja paikallistoiminnan tukeminen

Aluetyön rahoitusmalli on vakiintunut tapa edistää piiri- en tasapuolista kohtelua resurssien jaossa. Toimintavuonna aluetuen suuruus oli 16.500 euroa/piiri ja sitä maksettiin Etelä-Hämeen, Etelä-Savon, Kainuun, Lapin, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Satakunnan ja Uudenmaan piireille. Tämän lisäksi Lapin piirille maksettiin erityislisää 10.000 euroa ja nuorisjärjestö Luonto-Liitolle 8.250 euroa eli puolet aluetuesta.

Lisäksi liitto maksoi Varsinais-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan ja Etelä-Karjalan piirien aluepäällikköiden palkkauksesta 80 prosenttia. Aluepäälliköt käyttivät valtakunnalliseen suojelutyöhön 30 prosenttia työajastaan, ja Etelä-Karjalan aluepäällikkö 50 prosenttia elokuusta 2013 alkaen.

AVUSTUKSET

Piirien ja paikallisyhdistysten ennakoimattomiin suojelutarpeisiin oli varattu 10.000 euroa, jotka jaettiin kolmen piirin ja nuorisjärjestö Luonto-Liiton kesken. Luonnonsuojeluliiton ja Luonto-Liiton yhteistyötä sekä perheille suunnattua toimintaa tukevaa perhetoiminnan avustusta jaettiin 2500 euroa yhteensä kymmenelle yhdistykselle ja piirille. Jäsen- ja varainhankinnan avustuksia myönnettiin 17 yhdistykselle yhteensä 2800 euroa.

2.5.3. Paikallinen luonnonharrastustoiminta

Yhdistykset, piirit ja Luonto-Liitto järjestivät kaikkiaan noin 800 retkeä ja tapahtumaa, joihin osallistui arviolta 18.000 henkilöä. Paikallistoimintaa järjestettiin myös osana valtakunnallisia teemapäiviä:

LUONTO- JA YMPÄRISTÖVIIKKO

Luonto- ja ympäristöviikko (11.–17.2.) järjestettiin yhteistyössä Luonto-Liiton ja Suomen kirjastoseuran kanssa. Viikon aikana kirjastot ja paikallistoimijat esittelivät luontoon ja ympäristöön liittyvää materiaalia ja järjestivät toimintaa noin 200 kirjastossa ympäri Suomea. Teemaviikkoa on vietetty vuodesta 1999 lähtien.

LUONNONKUKKIEN PÄIVÄ

Liitto järjesti Luonnonkukkien päivänä (16.6.) kaikkiaan 100 opastettua kasviretkettä eri puolilla Suomea. Niihin osallistui yli 2000 henkeä, joista 250 oli lapsia. Retket olivat maksuttomia ja avoimia kaikille kasveista kiinnostuneille. Yhteispuhjoismaisen päivän tavoitteena on kasviharrastuksen edistäminen ja yhteisten luontokokemusten tarjoaminen mahdollisimman monelle.

Vuoden 2013 Luonnonkukkien päivän teemalajina olivat matarat. Luonnonkukkien päivä järjestettiin yhteistyössä Biologian ja maantieteen opettajien liiton (BMOL), Luontontieteellisen keskusmuseon kasvimuseon, Metsähallituksen Luontopalveluiden, Luonto-Liiton, Natur och Miljön, Societas pro Fauna et Flora Fennican, Suomen Biologian Seura Vanamon sekä Suomen ympäristökeskuksen kanssa.

Liitto osallistui elokuussa Norjassa järjestettyyn yhteispuhjoismaiseen tapaamiseen Luonnonkukkien päivän tiimoilta.

GEOLOGIAN PÄIVÄ

Geologian päivän (14.9.) seminaari toteutettiin luontokeskus Haltiassa Espoossa. Seminaarin jälkeen luontokeskuksen ympäristöön tehdyllä retkellä tutustuttiin muun muassa suokairukseen ja geologisiin muodostelmiin. Opettajille ja yleisölle suunnattu seminaari oli jälleen huippulaadukas. Yhteistyö Geologian tutkimuskeskuksen, Suomen Kansallisen Geologian Komitean (SKGK), ympäristöministeriön ja Metsähallituksen kanssa tavoitti runsaasti yleisöä. Myös useat paikallisyhdistykset tekivät geologia-aiheisia retkiä.

HILJAN PÄIVÄ

Hiljan päivänä (8.10.) Uudenmaan piirin kanssa järjestettiin valtakunnallinen seminaari, jossa palkittiin Satakunnan maakuntakaavan valmistelijat. Lisäksi paikallisyhdistykset järjestivät tilaisuuksia mm. Rovaniemellä.

ALUEELLINEN KOULUTUSTOIMINTA

Luonnonsuojeluliitto toteutti valtakunnallista koulutustoimintaa yhdessä OK-opintokeskuksen ja Opintotoiminnan keskusliiton kanssa. Liitto käytti yhdessä piirien ja yhdistysten kanssa valtionapuun oikeuttavia opetustunteja yhteensä 150 tuntia. Koulutustoimintaan saatiin valtionapua yhteensä 1665 euroa. Tästä piirien ja yhdistysten järjestämille kursseille, leireille ja talkoisiin ohjautui suoraan 1233 euroa.

KEVÄTJÄISTÄ autuaallisesti nauttiva saimaannorppa on tietämättään jatkuvan huolen kohteena. Liitto esti kampanjoinnilla norpan kalanpyydyskuolemia.

Viestintä ja markkinointi

LUONNONSUOJELULIITON VIESTINNÄSSÄ keskityttiin varainhankintaan ja juhlavuotta koskevaan viestintään. Markkinoinnin tuloksena jäsenmäärä saatiin hienoiseen nousuun ja aikakauslehti Suomen Luonto kasvatti levikkiään.

Työ sähköisissä ja sosiaalisissa medioissa kantoi hedelmää. Suomen luonnon päivää vietettiin ensimmäistä kertaa.

3.1. Viestintä

3.1.1. Teemavuoden viestintä

Vuoden 2013 teemana oli liiton 75-vuotinen taival. Sen viestossa huomioitiin myös varainhankinta.

Vuoden aikana järjestettiin kaksi tukikonserttia. Touku-kuussa Helsingin Tavastialla järjestettiin NorppaRock, jossa esiintyi luonnon puolesta Apulanta, Elokuu, Kuningasidea ja Arttu Wiskari. Lokakuun lopulla Helsingin Ritarihuoneella oli vuorossa Rakkaudesta luontoon -klassisen musiikin tukikonsertti. Konsertissa esiintyivät Olli Mustonen, Elina Mustonen, Minna Pensola, Antti Tikkanen, Lauri Angervo ja Sole Mustonen.

Ritarihuoneella jaettiin liiton vuotuiset ympäristöpalkinnot. Vuoden 2013 ympäristöpalkinto myönnettiin Metsän tarina -elokuvalla. Ympäristöavaus-palkinto myönnettiin Jasper Pääkköselle. Ensimmäistä kertaa jaettu lehdistöpalkinto Kultainen sulka ojennettiin toimittaja Pekka Rajalalle. Sen kunniakirjan tunnuksineen oli suunnitellut Suomen luonnonsuojeluliiton kunnianorppa, graafikko Erik Bruun.

Lisäksi juhluvuoden aikana järjestettiin juhlaretki Siikanevalle ja sen viereiselle Ollinkivelle.

Liitto käynnisti myös Suomen luonnon päivän vieton yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen, Metsähallituksen Luontopalveluiden sekä Biologian ja maantieteen opettajien liiton kanssa. Valtakunnalliseen päivään osallistui 31.8. vähintään 9000 suomalaista. Päivän suojelijana toimi Tasavalan presidentin puoliso Jenni Haukio.

Juhluvuotta käsiteltiin monipuolisesti myös Luonnonsuojelija-lehdessä, esimerkiksi koostamalla tietoa liiton nykyisistä ja aiemmista aikaansaannoista.

3.1.2. Sisäinen viestintä

Liiton sisäisessä viestinnässä keskeisiä välineitä olivat muun muassa Yhdistysnetti, järjestökirje, sisäiset sähköpostilistat sekä Luonnonsuojelija-lehti.

Paikallisyhdistyksiä palvelevan Yhdistysnetin käytettävyyttä ja sisältöjä parannettiin. Yhdistysnetti tarjoaa nyt entistä paremmin neuvoja yhdistystoiminnan käytännön haasteisiin.

Liiton työntekijöiden ja liittohallituksen käyttöön tarkoi-

RAKKAUDESTA LUONTOON - klassisen musiikin tukikonsertti soi Helsingin Ritarihuoneella 21.10. Minna Pensola, Antti Tikkanen, Lauri Angervo ja Sole Mustonen soittivat luonnon hyväksi.

tettu sisäinen tietoverkko (intranet) palveli keskeisten dokumenttien ja ohjeiden arkistona. Se toimi näin myös perehdytyksen ja toiminnanohjauksen apuvälineenä.

Viestintävaliokunnan kokouksissa valmisteltiin liiton viestinnän uudistuksia, muun muassa sosiaalisen median hyödyntämisestä. Sisäisen viestinnän strategian valmistelua jatkettiin.

3.1.3. Ulkoinen viestintä

TIEDOTUS JA MEDIAYHTEISTYÖ

Ulkoista mediatiedotusta jatkettiin aktiivisesti. Vuoden aikana lähetettiin 90 tiedotetta tiedotusvälineille. Tiedotuksen onnistumista seurattiin mediaseurannalla ja tiedotejakelujärjestelmän tarjoamalla erillisillä mittareilla.

Tiedotuksen painottuneita aiheita olivat mm. Talvivaa-
ran kaivoksen ympäristöongelmat, kalastus, saimaannorppa ja metsät. Kesäaikaisella tiedotuksella saavutettiin hyvin laajempaa yleisöä.

Viestintä- ja markkinointiyksikkö avusti liittoon yhteyttä ottaneita toimittajia löytämään asiantuntevia haastateltavia ja taustatiedon antajia. Tiedotustilaisuuksia ei järjestetty.

LUONNONSUOJELIJA-LEHTI

Luonnonsuojelija-lehden 39. vuosikerta ilmestyi kuusi kertaa. Lehti tuki koko vuoden ajan liiton toimintaa ja käsitteli esimerkiksi ympäristörikoksia, saimaannorpan suojelua, louhinnan ympäristöhaittoja sekä Lahopuutarha- ja koulumetsähanketta näyttävästi. Myös paikallistyö ja varainhankinta saivat näkyvyyttä.

Suomen luonnonsuojeluliiton varainhankinnallinen juhlavuosi tuotiin esiin esimerkiksi varainhankintakonserttien mainostamisen ja uutisoinnin kautta. Viimeisessä numerossa oli kolmen sivun katsaus liiton aikaansaannoksiin vuonna 2013.

Vuosi 2013 oli ennen kaikkea lehti uudistukseen valmistautumista ja koulutautumista. Uudistustyöryhmässä määriteltiin lehden konsepti, tavoitteet ja lukijoiden tarpeet. Uudistunut lehti ilmestyi ensimmäisen kerran 25.2.2014.

3.1.4. Aikakauslehti Suomen Luonto

Suomen Luonto on Luonnonsuojeluliiton kustantama erikoisajakauslehti, joka tukee liiton tavoitteiden toteutumista aikakauslehden keinoin. Lehti on myös osa liiton varainhankintaa.

Suomen Luonnosta julkaistiin 72. vuosikerta, jonka kokonaissivumäärä oli 848. Lehti ilmestyi kymmenenä numerona, ja jokaisen numeron sivumäärä oli 84 paitsi kesäkuussa 92 sivua.

Lehden talous pysyi vaikeisiin oloihin nähden kohtuullisen hyvänä onnistuneen levikkikampanjoinnin, tehokkaan ilmoitushankinnan ja hyvin sujuneen irtonumeromyynnin ansiosta. Niiden yhteistuotto jopa ylitti budjetoidun. Toisaalta lisätaakkaa kuluihin toi lehtien tilausmaksujen arvonlisäveron nosto yhdeksästä kymmeneen prosenttiin. Prosenttiyksikön nosto merkitsi lehdelle lähes 15 000 euron lisäkustannusta.

LUONNONSUOJELIJA-LEHDEN UUDISTUSTA valmistelivat toimituksessa verkkotoimittaja Maija Lielähti (vas.), toimitussihteeri Liisa Hulkko ja päätoimittaja Matti Nieminen.

Tulostavoitteesta jäätin hieman jälkeen johtuen arvonlisäveron korotuksen lisäksi lähinnä palkkiobudjetin ylitymisestä. Se selitty osittain sillä, että lehden uudistetuille verkkosivuille ostettiin pysyvään käyttöön kuvapaketteja ja lintujen ääninäytteitä avustajilta. Toinen syy oli, että lehdessä oli yhden toimittajan vajuus neljä kuukautta ja kolme kuukautta puolen toimittajan vajuus, jolloin aineistoa ostettiin enemmän avustajilta. Toisaalta säästöä saatiin palkkakuulissa, joka kompensoi palkkiokuluja.

Maaliskuussa saatiin valmiiksi Suomen Luonnon uudet verkkosivut. Niistä saatiin pitkin vuotta paljon myönteistä

SUOMEN LUONNON TOIMITTAJA Juha Kauppinen sai Suuren Journalistipalkinnon Talvivaaran kaivosta käsittelevistä artikkeleistaan.

Bonnier AB:n
—vuonna 2001 perustama
**SUURI
JOURNALISTIPALKINTO**
on myönnetty Teille

Juha Kauppinen

tunnustuksena ansiokkaasta
ammattinharjoittamisesta

Helsingissä 20 maaliskuuta 2013

Keijo Ylänen
Palkintolautakunnan puheenjohtaja

palautetta, ja se näkyi myös kävijämäärissä. Ennen uusien sivujen avaamista kävijöitä oli keskimäärin 8000 kuukaudessa, kun uusilla verkkosivuilla oli syyskuussa jo 68 000 kuukausittaista kävijää. Opetus- ja kulttuuriministeriö tuki kehitystyötä apurahalla.

Suomen Luonnosta oli tarjolla Lehtiluukussa digitaalinen näköisversio ja myös Applen lukulaite- ja älypuhelinsovellus.

Huhtikuussa Suomen Luonnon kansi (2/2012) valittiin yleisöäänestyksessä parhaaksi aikakauslehden kanneksi Aikakausmedian Edit-kilpailussa.

Lehden Facebook-sivulla ”tykkääjien” määrä nousi tasaisesti ja vuoden lopussa heitä oli jo yli 30 000. Suomen Luonto alkoi käyttää myös Twitter-pikaviestipalvelua.

Suomen Luonto oli vuonna 2013 harvoja aikakauslehtiä, jonka levikki jopa hieman kasvoi. Vuoden 2013 keskimääräinen levikki (irtonumeromyynti mukana, mutta vapaakappaleet ja arpajaisvoitot poistettu) oli noin 26 350 kpl. Vuonna 2012 vastaava luku oli 25 600 kpl. Maksullinen levikki siis kasvoi 750 kappaleella.

Syksyllä toimitus valitsi jälleen lukijoiden tekemistä ehdotuksista Vuoden turhakkeen, joksi nousi 500 ehdotuksen joukosta hajustettu roskapussi.

Suomen Luontoa tarjottiin muissa lehdissä olevilla ilmoituksilla, puhelinmyynnillä, internetissä ja lehden Facebook-

sivuilla. Suoramarkkinointi Mega myi tilauksia puhelimitse. Eniten tilauksia saatiin omassa ja muiden kustantajien lehdissä julkaistuista ilmoituksista sekä verkkosivujen kautta. Joululahjatilauskampanja meni paremmin kuin koskaan aiemmin: tilauksia saatiin noin 3500. Kesäkuun kampanjassa irtonumeromyynti oli 1738 kpl, kun se muina kuukausina oli keskimäärin 450 kpl. Koko vuoden irtonumeromyynin keskiarvo oli 555 kpl.

Verkkosivuista ja sosiaalisesta mediasta on tullut yhä tärkeämpi ja kustannustehokas kanava lehden markkinoinnissa.

Markkinoinnin suunnittelusta vastasi lehden sisäinen markkinointiryhmä.

Kansallisen Mediatutkimuksen (KMT) mukaan Suomen Luontoa seurasi vuonna 2013 keskimäärin 99 000 lukijaa.

Lehtipisteen kanssa jatkettiin yhteistyötä irtonumeromyynnissä. Ilmoitushankinnasta vastasi BF Media. Lehti painettiin Hansaprintissä.

3.1.5. Verkkoviestintä ja IT-ratkaisut

Liiton verkkoviestinnässä panostettiin laadukkaaseen sisältötuotantoon eri kanavissa: verkkosivuilla, uutiskirjeissä ja sosiaalisessa mediassa.

LUONNONSUOJELULIITON YMPÄRISTÖPALKINNOT jaettiin Helsingin Ritarihuoneella 21.10. Kuvassa palkintojen jakajat toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen (vas.), kunnianorppa Erik Bruun ja puheenjohtaja Risto Sulkava sekä palkitut Jasper Pääkkönen, Pekka Rajala, Ville Suhonen ja Hannu Siitonen.

UUSIA JÄSENIÄ VUODEN 2013 JÄSENHANKINTAKAUDEN AIKANA LIITTYI YHTEENSÄ 2041, JOKA ON 962 ENEMMÄN KUIN EDELLISENÄ VUONNA. LUONNONSUOJELULIITON JÄSENMÄÄRÄN LASKU SAATIIN AKTIIVISEN JÄSENHANKINNAN MYÖTÄ PYSÄHTYMÄÄN, JA JÄSENMÄÄRÄ JOPA NOUSI HIUKAN.

Verkkosivustolla toista kertaa toteutetun kävijäkyselyn tulos oli suomalaisten sivustojen keskiarvoa parempi. Vertailussa muihin kansalaisjärjestöihin (mukana isoja kansainvälisiä järjestöjä) sivujen mielenkiintoisuudessa ylettiin lähes samalle tasolle. Nuorten kävijöiden määrä verkkosivuilla kasvoi.

Verkkouutisoinnissa tuotiin esiin vaikuttamismahdollisuuksia sekä tietoa luonnonsuojelutyön saavutuksista. Puhetta suomalaisen luonnon puolesta -blogi tarjosi liiton työntekijöille ja luottamushenkilöille uuden julkaisuväylän ajankohtaisille teemoille. Blogissa otettiin kantaa mm. Talvi-vaaran kaivostoiminnan ongelmakohtiin. Myös paikallisyhdistykset eri puolilta maata kehittivät verkkoviestintää ja alkoivat toimia aktiivisemmin sosiaalisessa mediassa.

Facebook jatkoi tietään yhä merkittävämmäksi järjestöviestinnän välineeksi: sitä hyödynnettiin vaikuttamistyössä, tapahtumatiedotuksessa ja houkuttelevien luontoaiheiden levittämisessä laajalle yleisölle. Aiempien vuosien tapaan myös keskeiset jäsenhankinta- ja varainhankintakampanjat

painottuivat verkkoon ja Facebookiin. Uutuutena joulun lahjoituskampanjassa toteutettiin verkkojoulukalenteri, jonka luukuista avautui kepeää luontotietoutta ja vinkejä luonnonsuojelutyön tukemiseen.

Palvelinympäristön energiatehokkuutta ja vikasietoisuutta parannettiin linux-klusterointiratkaisulla. Liiton palvelimet toimivat Ekoenergialla.

3.2. Jäsenhankinta ja jäsenhuolto

HENKILÖJÄSENET

Luonnonsuojeluliiton jäsenmäärän lasku saatiin aktiivisen jäsenhankinnan myötä pysähtymään, ja jäsenmäärä jopa nousi hiukan. Kun vuonna 2012 maksaneita jäseniä oli yhteensä 28 897, oli vuoden 2013 lopussa maksaneita jäseniä jo 28 912 eli 15 jäsentä enemmän. Luku voi vaikuttaa pieneltä, mutta kun otetaan huomioon se, että vuoden 2011 ja 2012 välillä jäsenmäärästämme katosi 1060 maksanutta jäsentä, tilanne näyttää jo paremmalta.

Uusia jäseniä vuoden 2013 jäsenhankintakauden aikana liittyi yhteensä 2041, joka on 962 enemmän kuin edellisellä vuonna.

Toisaalta jäsenyydestä eronneiden määrä lähti jälleen nousuun. Kun vuonna 2012 eronneita oli 2161, oli vuonna 2013 heitä 2316 (eli 255 enemmän). Suurin yksittäinen muutos tapahtui lahjoittajajäsenten ryhmässä: vuonna 2012 eronneita oli ainoastaan 462 ja vuonna 2013 yhteensä 609. Todennäköisinä syinä tähän olivat suoraveloituksen loppumisen ja e-laskuun tai suoramaksuun siirtymisen mukanaan tuomat muutokset.

Liitto pyrkii vuonna 2014 kehittämään jäsenpalvelua entistä enemmän siihen suuntaan, että harvenevasta lahjoittajajäsenjoukosta saadaan pidettyä paremmin kiinni. Liitto selvittää eroamisen syitä ja pyrkii vastaamaan paremmin heidän toiveisiinsa.

Jäsenlaji	2013	2012	Muutos %
Varsinaisia jäseniä	23 341	23 013	1,4
Lahjoittajajäseniä	2652	2935	-9,6
(face to face- kampanjalla)			
Lahjoittajajäseniä	469	503	-6,8
Perhejäseniä	1887	1907	-1,0
Opiskelijajäseniä	563	539	4,4
Yhteensä	28 912	28 897	0,05

3.2.1. Jäsenhankintakampanjat

Alkuvuonna 2013 toteutettiin telekampanja vanhoille eronneille jäsenille, jonka myötä saimme hankittua 62 jäsentä takaisin.

Eniten uusia jäseniä liittyi verkkosivujemme kautta (871 jäsentä). Edelliseen vuoteen verrattuna kasvua tässä kaikkein tuottoisimmassa jäsenhankintamuodossa on 246 jäsentä.

SEPPO LEINONEN Luonnonsuojelija-lehdessä ilmestyvät pilapiirroksot levisivät myös sosiaalisessa mediassa.

NORPPAROCK JYRISI Helsingin Tavastialla 22.5. Apulanta juhlisti liiton 75-vuotista taivalta ja muutti Mato-kappaleen Norpaksi.

Kasvu on seurausta panostuksista etenkin verkkoviestintään ja Facebook-kampanjointiin. Vuonna 2012 ensimmäistä kertaa toteutettu Facebook-kampanja toistettiin myös 2013 syksyllä viiden viikon aikana. Norppahaasteeksi nimetyn kampanjan aikana tarkoituksena oli saada 310 uutta jäsentä eli yhtä paljon kuin on jäljellä saimaannorppia. Kampanja onnistui yli odotusten, sillä saimme kasaan yhteensä 384 uutta jäsentä 23.9–27.10.2013

Lisäksi syksyllä 2012 ja keväällä toteutettujen telekampanjoiden myötä saimme yhteensä 799 uutta jäsentä. Vuoden 2013 syksyllä toteutetussa telekampanjassa saimme puolestaan 585 uutta jäsentä, mutta nämä jäsenet näkyvät vasta vuoden 2014 tilastoissa.

Luonto-Liiton jäsenmäärä oli viime vuonna 6891.

JÄSENMÄÄRÄT PIIREITTÄIN

Piiri	Jäseniä 2013	Jäseniä 2012	Muutos %
<i>Etelä - Häme</i>	1 607	1 570	2,36
<i>Etelä-Karjala</i>	805	789	2,02
<i>Etelä-Savo</i>	865	854	1,29
<i>Kainuu</i>	282	284	-0,7
<i>Keski-Suomi</i>	1 706	1 705	0,06
<i>Kymenlaakso</i>	945	960	-1,56
<i>Lappi</i>	1 094	1 130	-3,19
<i>Pirkanmaa</i>	2 892	2 870	0,77

<i>Pohjanmaa</i>	1 096	1 095	0,09
<i>Pohjois-Karjala</i>	981	976	0,51
<i>Pohjois-Pohjanmaa</i>	1 513	1 525	-0,79
<i>Pohjois-Savo</i>	1 171	1 166	0,43
<i>Satakunta</i>	1 061	1 082	-1,94
<i>Uusimaa</i>	9 690	9 700	-0,10
<i>Varsinais-Suomi</i>	3 151	3 142	0,29
<i>Ulkolaiset</i>	53	49	8,16
KOKO MAA	28 912	28 897	0,05

Jäsenmäärä kasvoi vuonna 2013 yhdeksässä piirissä viidestätoista ja niissä piireissä, joissa jäsenmäärä ei kasvanut, jäsenmäärän väheneminen hidastui.

3.2.2. Jäsenhuolto

Vuoden alussa toistimme kampanjan, jossa jäsenmaksunsa maksamatta jättäneille soitettiin, tarjottiin mahdollisuutta liittyä uudelleen jäseneksi. Samalla selvitettiin syitä jäsenyyden lopettamiselle.

Jäsenmaksukirje eli vuoden tärkein kirje toteutettiin samalla hyväksi havaitulla taittopohjalla kuin vuonna 2013. Liittymistekstiviestien käyttöä jatkettiin hyvällä menestyksellä ja jäseniä kannustettiin käyttämään sähköistä jäsenpalvelua. Sähköpostiosoitteiden määrä kasvoikin vuoden aikana 5000:sta 13 000:een.

OULUN LUONNONSUOJELUYHDISTYS valittiin vuoden paikallisyhdistykseksi. Kuvassa ollaan erätaitokurssilla Pudasjärvellä.

3.2.3. Jäsenmaksut vuodelle 2014

Jäsenmaksusuositukset vuodelle 2014 ovat seuraavat:

VARSINAISEN JÄSENEEN JÄSENMAKSU 32 EUROA

- liiton osuus 16,96 euroa (53 %)
- suositus piirille 8,64 euroa (27 %)
- suositus paikallisyhdistykselle 6,40 euroa (20 %)

PERHEJÄSENEEN JÄSENMAKSU 10,00 EUROA

- liiton osuus 5,30 euroa (53 %)
- suositus piirille 2,70 euroa (27 %)
- suositus paikallisyhdistykselle 2,00 euroa (20 %)

OPISKELIJAJÄSENMAKSU 28 EUROA

- Liiton osuus 14,00 euroa, josta:
- liiton osuus 7,42 euroa (53 %)
- suositus piirille 3,78 euroa (27 %)
- suositus paikallisyhdistykselle 2,80 euroa (20 %)
- Luonto-Liiton osuus 14,00 euroa

NUORISOJÄSENMAKSU 1,10 EUROA

KERTALAHJOITUKSET

Kaikki varsinaisten, perhe- ja opiskelijajäsenten antamat kertalahjoitukset jäävät liitolle. Nykyisten lahjoittajien e-laskuna tai suoramaksuna maksamat jäsenmaksut jaetaan liitolle, piireille ja paikallisyhdistyksille jäsenmaksusuhteessa (53:27:20) 32 euroon saakka.

KANNATUSJÄSENYRITYSTEN JÄSENMAKSUT

Liikevaihto

- Alle 1 milj. euroa/vuosi
- 1–2 milj. euroa/vuosi
- 2–10 milj. euroa/vuosi
- 10–20 milj. euroa/vuosi
- 20–50 milj. euroa/vuosi
- yli 50 milj. euroa/vuosi

Jäsenmaksu

- 150 euroa
- 250 euroa
- 500 euroa
- 800 euroa
- 1200 euroa
- 1600 euroa

KUNTIEN JÄSENMAKSUT

Asukkaita

- Alle 5.000
- 5001–10.000
- 10.001–20.000
- 20.001–50.000
- 50.001–100.000
- yli 100.000
- 3000 euroa

Jäsenmaksu

- 300 euroa
- 600 euroa
- 900 euroa
- 1500 euroa
- 2000 euroa

ULKOJÄSENJÄRJESTÖJEN JÄSENMAKSUT

Jäseniä

- 500 tai vähemmän
- 501–5000
- 5001–50 000
- yli 50 000

Jäsenmaksu

- 170 euroa
- 310 euroa
- 620 euroa
- 1210 euroa

3.3. Varainhankinta ja yritys yhteistyö

YKSITYISVARAINHANKINTA

Liitto toteutti marraskuussa lahjoittajajäsenille ja kuukausitukijoille suunnatun puhelinkampanjan. Kampanjan tavoitteena oli kuukausituen korottaminen, liiton ajankohtaisesta toiminnasta kertominen ja tukijoiden sitoutumisen vahvistaminen.

Yksityisvarainhankintaa kehitettiin edelleen muun muassa lahjoittajahuoltoon panostamalla. Henkilökohtaiset kiitosviestit ja kontaktointi lahjoittajiin lisäsivät liitolle säännöllisesti lahjoittavien yksityishenkilöiden määrää. Uutiskirjeillä tavoitettiin yhä suurempi määrä lahjoituksilla liiton toimintaa tukevia henkilöitä. Merkkipäivälahjoittajia palveltiin henkilökohtaisesti kunkin tilanteen vaatimalla tavalla.

Joululahjoituskampanjaa uudistettiin ja se muuttui entistä enemmän sosiaaliseen mediaan painottuvaksi. Kampanjan keskeisenä elementtinä toimi sähköinen joulukalenteri. Uudistus onnistui hyvin ja kampanjan aikana saatiin runsaasti lahjoituksia, yli 3000 uutta Facebook-tykkääjää ja useita satoja uusia lahjoittajakontakteja.

Tehdyt panostukset kannattivat ja liiton saamien lahjoitusten määrä lisääntyi selvästi. Vuoteen 2011 verrattuna lahjoitusten määrä kasvoi noin 35 prosenttia.

YRITYSYHTEISTYÖ

Yritysyhteistyö on vakiintunut osaksi Suomen luonnonsuojeluliiton varainhankintaa. Sen avulla pystytään toteuttamaan luonnonsuojeluhankkeita, työllistämään asiantuntijoita ja lisäämään liiton näkyvyyttä aktiivisena ja asiantuntevana ympäristönsuojelutoimijana. Yritysyhteistyö toimii myös kanavana liiton toiminnan esittelyssä uusille sidosryhmille. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan pitää liiton tekemää saimaan-

YRITYSYHTEISTYÖ ON VAKIINTUNUT OSAKSI SUOMEN LUONNONSUOJELULIITON VARAINHANKINTAA. SEN AVULLA PYSTYTÄÄN TOTEUTTAMAAN LUONNONSUOJELUHANKKEITA, TYÖLLISTÄMÄÄN ASIAANTUNTIJOITA JA LISÄÄMÄÄN LIITON NÄKYVYYTTÄ AKTIIVISENA JA ASIAANTUNTEVANA YMPÄRISTÖNSUOJELUTOIMIJANA.

norpan suojelutyötä. Yritystuella rakennetut kampanjat auttoivat liiton hyväksymisessä mukaan Metsähallituksen elokuussa käynnistämään viisivuotiseen Saimaannorppa-LIFE-hankkeeseen, joka on suurin tähän mennessä EU-rahoituksella toteutettu LIFE-hanke Suomessa.

Yhteistyö jatkui liiton pitkäaikaisten yhteistyökumppaneiden LähiTapiolan, Suomen Lähikaupan, Veikkauksen, Finnairin, Lumenen, Hertzin ja The Body Shopin kanssa. Vuonna 2012 hyvin käynnistynyt yhteistyö Etelä-Karjalan Osuuskaupan kanssa jatkui saimaannorpan suojelun tiimoil-

ta. Mainostoimisto Adams jatkoi tukeaan liiton varainhankintakonseptien kehittämisessä.

Liiton uutena yhteistyökumppanina aloitti OP-Rahastoyhtiö, jonka Puhdas Vesi -rahaston merkintäpalkkioista kertyneillä lahjoituksilla ennallistettiin pienvesistöjä Pohjanmaalla. Ilosaarirockin ympäristölippukonseptilla tuettiin liiton kaivostoiminnan haittojen ehkäisemistyötä.

Yritykset tukivat liiton toimintaa myös lahjoitusten muodossa. Tätä tukimuotoa käyttivät muun muassa Sinebrychoff ja Staples Finland.

JOENSUUN ILOSAARIROCK tuki kaivostoiminnan haittojen ehkäisemistyötä.

VALKO- JA KELTAVUOKOT kukkivat sulassa
sovussa toukokuuisessa lehdossa.

|||||

LIITON TALOUDELLINEN TILANNE säilyi vakaana, mikä mahdollisti tuloksellisen ympäristötyön. Liiton jäsenmäärä ja kokonaistuotot kasvoivat hieman. Järjestötoiminnan edellytyksiä kehitettiin aktiivisesti.

|||||

4.1. Järjestön tila

Liiton jäsenmäärän lasku saatiin pysäytettyä tehostetun telemarkkinoinnin ja jäsenkampanjoinnin tuloksena. Myös liitolle tehtyjen lahjoitusten määrä saatiin nousuun.

Liiton vaikuttamistyö laajeni keskustoimiston työntekijöiden ja aluetoimijoiden parantuneen yhteistyön seurauksena. Parhaita tuloksia saatiin kaivosyhtiö Talvivaaran ongelmien seurannassa. Liiton yhteydessä toimiva asiantuntijaryhmä tuotti Talvivaaran toiminnasta tukun selontekoja, jotka saivat paljon mediajulkisuutta.

Järjestötoiminnan edellytyksiä kehitettiin määrätietoisesti järjestövastaavan, vapaaehtoistyön koordinaattorin ja vapaaehtoistoiminnan kehittämisyöryhmän toimesta. Samalla käynnistettiin keskustelut mahdollisista sääntömuutoksista, joita valmistellaan seuraavaa, vuonna 2016 järjestettävää liittokokousta varten.

4.1.1. Järjestön kehittämishankkeet

Järjestön kehittämishankkeet toteutuivat toimintasuunnitelman mukaisesti. Toimintaryhmien kehittämistyö käynnistettiin piireille ja yhdistyksille suunnatulla kyselyllä, jolla kartoitettiin järjestön piirissä jo toimivat toimintaryhmät sekä tarpeet niiden kehittämiseksi. Ohjeistus toimintaryhmien perustamisesta toteutettiin kyselyn pohjalta, ja ryhmiä pilotoidaan vuoden 2014 aikana.

Liiton vapaaehtoistyötä kehitettiin toteuttamalla verkkosivuille lomake, jolla kiinnostuneet voivat ilmoittautua vapaa-

ehtoiseksi. Vapaaehtoispankki tekee osallistumisen helpommaksi, tarjoaa kevyempiä osallistumisen tapoja ja saattaa yhteen samasta asiasta kiinnostuneet ihmiset. Lisäksi paikallistoimijoille suunnattu Yhdistysnetti uudistettiin perusteellisesti, ja sinne lisättiin yhdistystoimintaa helpottavaa materiaalia sekä tietoa vapaaehtoistoiminnan perusteista. Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen jatkuu vuonna 2014.

4.1.2. Järjestökoulutus

Liiton järjestökoulutukseen sisältyi keväällä toteutetut aluetyöntekijöiden koulutuspäivät. Lisäksi syksyn liittovaltuuston kokouksen yhteydessä pidettiin koulutus järjestön ajankohtaisista asioista.

Aluetyöntekijöiden koulutuspäivillä 11.–12.4. käsiteltiin ajankohtaisia teemoja, kuten liiton jäsentilannetta, ilmasto-työtä ja ympäristöriskkejä. Työpajoissa perehdyttiin verkkosivujen toimintaan, pohdittiin hyvän vapaaehtoistehtävän elementtejä ja muokattiin aluetyöntekijän perehdytyslomaketta. Koulutuspäivillä järjestettiin myös koulutusta sosiaalisesta mediasta ulkopuolisen konsultin johdolla.

Lisäksi keskustuimistolta vierailtiin piireissä aktiivisesti koko vuoden ajan. Keskustoimiston henkilöstöä vieraili piireissä mm. vapaaehtoistoiminnan, yhdistyshallinnon ja kaivostoiminnan tiimoilta. Vuoden aikana vierailtiin yhteensä viidessä piirissä. Tapaamisissa oli mukana myös yhdistysten edustajia. Tämän lisäksi yhdistyksissä vierailtiin jonkin verran vuoden aikana.

LUONNONSUOJELULIITON 75-VUOTISJUHLARETKI tehtiin Ruoveden Siikanevalle 28.5.2013. Retken oppaat Juho Kytömäki ja Aulikki Laine mittailivat Pirkanmaan komeimman suon avaruutta.

KESKUSTOIMISTOLTA VIERAILTIIN PIIREISSÄ AKTIIVISESTI KOKO VUODEN AJAN. KESKUSTOIMISTON HENKILÖSTÖÄ VIERAILI PIIREISSÄ MM. VAPAAEHTOISTOIMINNAN, YHDISTYSHALLINNON JA KAIVOSTOIMINNAN TIIMOILTA.

4.2. Järjestöhallinto

4.2.1. Liittovaltuusto

KEVÄTKOKOUS

Liittovaltuuston sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 20.–21.4. Raumalla hotelli Cumuluksen tiloissa. Kokouksessa oli edustettuna 13 luonnonsuojelupiiriä sekä 19 äänivaltaista valtuuston varsinaista tai varajäsentä puheenjohtajan lisäksi. Valtuutettujen ohella kokoukseen osallistui liittohallituksen jäseniä, liiton toimihenkilöitä sekä piirin ja paikallisyhdistyksen edustaja.

Sääntömääräisinä asioina liittovaltuusto hyväksyi vuoden 2012 vuosikertomuksen ja vahvisti tilinpäätöksen. Kokouksessa käsiteltiin myös liittokokoukselle esitettävät asiat: kertomus toiminnasta ja taloudesta 2010-2012, pitkän aikavälin tavoiteohjelma ja toiminnan yleiset suuntaviivat vuosille 2014-2016 sekä liiton sääntömuutosehdotus. Lisäksi kokouksessa käynnistettiin vuoden 2014 toiminnan suunnittelu ja hyväksyttiin luonnonsuojelustrategia.

Kokous antoi julkilausuman aiheesta ”Ympäristörिकosten tutkintaa on tehostettava”.

SYYSKOKOUS

Liittokokouksen nimeämä uusi valtuusto kokoontui ensimmäisen kerran sääntömääräiseen syyskokoukseen Hotelli Lappeessa Lappeenrannan keskustassa 23.-24.11. Kokouksessa olivat edustettuna kaikki liiton 15 luonnonsuojelupiiriä ja Luonto-Liitto sekä 24 äänivaltaista valtuuston varsinaista tai varajäsentä. Valtuutettujen lisäksi kokoukseen osallistui liittohallituksen jäseniä, liiton toimihenkilöitä, paikallisyhdistyksen edustaja Oulusta sekä hallitusehdokkaita. Paikalla oli enimmillään 45 henkilöä.

Valtuusto vahvisti kokouksessaan mm. vuoden 2014 toimintasuunnitelman ja talousarvion. Valtuusto myönsi liittohallitukselle myös oikeuden neuvotella ja allekirjoittaa vuokrasopimus Lauttasaarissa sijaitsevista toimitiloista. Julkilausuman aiheena oli arktisen alueen luonnonvarojen hyödyntäminen.

Hallitusvaalien osalta erovuoroisista jäsenistä valittiin uudelleen kaksivuotiskaudelle Heli Jutila, Sirkku Manninen ja Henrik Kettunen sekä uusina hallituksen jäseninä Kimmo Saarinen ja Pertti Sundqvist. Liittovaltuuston puheenjohtajaksi siirtyneen Vesa Luhdan tilalle yksivuotiskaudeksi valittiin Ari Aalto. Varajäseniksi valittiin Helvi Heinonen-Tanski ja Esa Aalto. Heinonen-Tanski on ensimmäinen varajäsen ja Aalto toinen.

Kokouksessa julkistettiin myös Oulun luonnonystävien valinta vuoden paikallisyhdistykseksi.

UUDEN VALTUUSTON KOULUTUS

Uusille valtuutetuille järjestettiin tiivis puolen päivän koulutus ennen syyskokouksen alkua. Koulutuksessa käytiin läpi mm. liiton taloudenpitoa, liiton organisaatiota, valtuustotyöskentelyn perusteita ja tehtiin katsaus vapaaehtoistyöhön sekä jäsenhankintaan. Liiton erikoisosaamisalueista esiteltiin Negawatti- ja Ekoenergia-hankkeet. Koulutukseen osallistuivat lähes kaikki uudet ja vanhat valtuutetut.

4.2.2. Liittokokous

Liittokokous järjestettiin 31.8.-1.9. Polvijärvellä, Pohjois-Karjalan piirissä. Kokouksessa olivat edustettuina kaikki piirit ja Luonto-Liitto. Kokousedustajia oli paikalla 56, ulkojäseniä 1.

Liittokokous hyväksyi liiton uudistetut säännöt ja liiton pitkän aikavälin tavoiteohjelman.

Liittokokous valitsi Risto Sulkavan liittohallituksen puheenjohtajaksi seuraavaksi kolmivuotiskaudeksi.

Kokous valitsi myös liittovaltuuston jäsenet ja puheenjohtajan uudeksi kolmivuotiskaudeksi. Valtuuston uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Vesa Luhta Lapin luonnonsuojelupiiristä. Valtuuston varsinaisiksi jäsenet valittiin seuraavat henkilöt (varajäsenet suluissa):

ETELÄ-HÄME: Matti Laurila (Heikki Niinimäki ja Heli Jutila)

ETELÄ-KARJALA: Juha Juuti (Maija-Liisa Laitinen ja Seppo Pousi)

ETELÄ-SAVO: Riitta Luntti (Jarmo Kivinen ja Stephen Condit)

KAINUU: Vesa Hyryläinen (Sini Kirkelä ja Emilia Schroderus)

KESKI-SUOMI: Markku Julkunen (Matti Aalto ja Jouko Pihlainen)

KYMENLAAKSO: Pekka Raukko (Lassi Kujala ja Jorma Kervinen)

LAPPI: Sari Hänninen (Pekka Nyman ja Seppo Aikio)

PIRKANMAA: Matti Pirhonen ja Larissa Heinämäki (Jere Leinonen ja Juha Lehmusnotko)

POHJANMAA: Hannu Lehtiö (Hannu Tuomisto ja Seppo Ojala)

POHJOIS-KARJALA: Keijo Luoto (Sanna Saarnio ja Markku Aho)

POHJOIS-POHJANMAA: Hannu Karvonen (Pirkko-Liisa Luhta ja Esko Saari)

POHJOIS-SAVO: Jussi Koponen (Mauri Tiainen ja Martti Vuorinen)

SATAKUNTA: Markku Suominen (Terttu Routsu ja Seppo Varjonen)

UUSIMAA: Annika Harlio, Mikko Niskasaari, Pasi Raipola, Carissa Lehtolainen ja Pertti Sundqvist (Hilkka Toivonen, Esa Lehtinen, Anneli Mikkonen, Riku Cajander ja Kari Salovaara)

LUONNONSUOJELULIITTO PALKITSI TOIMIJOITAAN MYÖS HOPEISILLA JA KULTAISILLA ANSIOMERKEILLÄ. ANSIOMERKKEJÄ MYÖNNETÄÄN HENKILÖILLE, JOTKA OVAT EDISTÄNEET LIITON TOIMINTAA TAI MUUTEN TOIMINEET MERKITTÄVÄSTI LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELUN EDISTÄMISEKSI.

VARSINAIS-SUOMI: Emma Kosonen ja Maria Timonen (Lassi Suominen ja Katja Samsten)

LUONTO-LIITTO: Ari-Pekka Pelkonen, Kalle Ristikartano ja Senni Luosujärvi (Ilmari Karonen, Henni Yläne ja Terhi Toukola)

4.2.3. Liittohallitus

Liittohallitus kokoontui vuoden aikana kaikkiaan 11 kertaa. Lisäksi hallitus piti kahdeksan sähköpostikokousta.

Liittohallituksen varsinaisia jäseniä olivat Risto Sulkava (pj.), Heli Jutila (varapj.), Ari Aalto, Tarja Heikkonen, Johan Heino, Helvi Heinonen-Tanski, Vesa Luhta, Laura Manninen, Sirkku Manninen ja Heikki Simola. Hallituksen varajäseniä olivat Henrik Kettunen ja Jakke Mäkelä.

Elo-syyskuun vaihteen liittokokouksessa Tuire Laurinalli luopui valtuuston puheenjohtajuudesta ja hänen tilalleen valittiin Vesa Luhta. Samalla hallituksen varsinaiseksi jäseneksi nousi Jakke Mäkelä.

Hallituksen jäsenet osallistuivat kokouksiin seuraavasti: Risto Sulkava (11/11), Heli Jutila (10/11), Ari Aalto (7/11), Tarja Heikkonen (8/11), Johan Heino (11/11), Helvi Heinonen-Tanski (11/11), Vesa Luhta (6/6), Laura Manninen (8/11), Sirkku Manninen (10/11), Heikki Simola (8/11). Hallituksen varajäsenistä Henrik Kettunen osallistui kokouksiin viisi kertaa ja Jakke Mäkelä seitsemän kertaa. Tuire Laurinalli osallistui hallituksen kokouksiin valtuuston puheenjohtajana neljä kertaa ja Vesa Luhta neljä kertaa.

LIITTOHALLITUKSEN JÄSENET, vasemmalta lukien: Johan Heino, Risto Sulkava (puheenjohtaja), Heli Jutila, Heikki Simola, Helvi Heinonen-Tanski, Laura Manninen, Sirkku Manninen, Jakke Mäkelä, Tarja Heikkonen, Matti Aalto, Vesa Luhta (liittovaltuuston pj.) ja Henrik Kettunen.

4.2.4. Valiokunnat

TALOUSVALIOKUNTA

Sirkku Manninen (pj.), Ira Hanf, Sanna Saarnio, Pertti Sundqvist, Pasi Raipola, Hilikka Toivonen ja Jussi Koponen. Pekka Kassila toimi valiokunnan sihteerinä. Valiokunta koontui vuoden aikana 7 kertaa.

LUONTO- JA YMPÄRISTÖVALIOKUNTA

Helvi Heinonen-Tanski (pj.), Juha Jurvelius, Juhani Vähähyppä, Esa Lehtinen, Juha Juuti, Maikki Peltola, Kari Salovaara, Seppo J. Ojala ja Heli Jutila. Ilpo Kuronen toimi valiokunnan sihteerinä. Valiokunta kokoontui vuoden aikana 4 kertaa.

YMPÄRISTÖKASVATUSTOIMIKUNTA

Tarja Heikkonen (pj.), Helena Kivelä, Ulla Kuusi, Milla Tuormaa, Malva Green, Risto Hamari (varapj.), Jaana Hiltunen ja Marjatta Sykkö. Sihteerinä toimi Kaarina Tiainen ja loppuvuodesta Niina Karttunen. Ryhmä kokoontui 5 kertaa.

VAPAAEHTOISTYÖN KEHITTÄMISTYÖRYHMÄ

Johan Heino (pj.), Heikki Susiluoma, Kalle Ristikartano, Emma Kosonen, Mirva Talunen, Akseli Huhtanen, Jakke Mäkelä, Asta Laiho, Hannu Karvonen ja Anu Heikkilä. Sihteerinä toimi vapaaehtoistyön koordinaattori Kirsi Ahonen. Työryhmä kokoontui 5 kertaa.

PALKITSEMISTYÖRYHMÄ

Vesa Luhta (pj.), Risto Sulkava, Heikki Simola, Esko Joutsamo ja Terho Poutanen. Matti Nieminen toimii työryhmän sihteerinä. Ryhmällä oli neljä kokousta, joista yksi sähköpostitse.

VIESTINTÄVALIOKUNTA

Laura Manninen (pj.), Henrik Kettunen, Päivi Häikiö, Maura Haimola, Marjut Joensuu, Marja Nousiainen ja Satu Räsänen. Viestintäpäällikkö Matti Nieminen toimi valiokunnan sihteerinä. Valiokunta kokoontui neljä kertaa.

4.2.5. Palkitsemiset

Väistyvälle valtuuston puheenjohtajalle Tuire Laurinollille ojenettiin juhlamitali liittokokouksessa. Joulukuisilla liiton glögeillä juhlamitalin saivat Kaarina Tiainen, Heli Jutila, Yrjö Ala-Paavola, Risto Hamari, Kaija Helle, Mauri Huhtala, Elina Mustonen, Terttu Rajala, Pertti Sulkava, Pekka Tenhunen ja Merja Ylönen.

Juhlakonsertissa Ritarihuoneella 21.10.2013 jaettiin liiton ympäristöpalkinnot. Ympäristöpalkinto myönnettiin "Met-sän tarina" -elokuvan tekijöille. Palkinnon ottivat vastaan ohjaaja Ville Suhonen ja toinen pääkuvaaja Hannu Siitonen. Vuoden avauksesta palkittiin vaelluskalojen tilanteeseen painunut Jasper Pääkkönen. Kultainen Sulka -palkinto ojenettiin Pekka Rajalalle laadukkaista luontoartikkeleista Ilkka-lehdessä.

LIITTOHALLITUS KOKOONTUI kuukausittain kesää lukuun ottamatta. Vasemmalla liiton toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen.

ALKUPERÄISELLE LUONNOLLEMME VAARAKSI olevien vieraslajien torjuntaa neuvottiin valtakunnallisesti. Lupiinit tulee poistaa luonnosta ennen kuin ne ehtivät levittämään siemensä.

Luonnonsuojeluliitto palkitsi toimijoitaan myös hopeisilla ja kultaisilla ansiomerkeillä. Ansiomerkkejä myönnetään henkilöille, jotka ovat edistäneet liiton ja sen alaisten järjestöjen toimintaa tai ovat muuten toimineet merkittävästi luonnon- ja ympäristönsuojelun edistämiseksi. Kultainen ansiomerkki myönnetään vähintään 20 vuoden ajan ja hopeinen ansiomerkki vähintään 10 vuoden ajan menestyksellisesti toimineelle jäsenelle.

Kultaisen ansiomerkkin saivat vuonna 2013: Pirkko Grööttilä (Kemijärvi), Erkki Holttinen (Loppi), Harri Hölttä (Joensuu), Pirkko Janger (Loppi), Jaakko Mäki-Jaakkola (Rauma), Tuomo Ollila (Rovaniemi), Juhani Paavola (Kirkkonmaa), Maire Puikko (Ivalo), Aimo Tervahauta (Kemi), Helena Tiuhonen (Isokylä), Lasse Tuominen (Meltosjärvi) ja Eila Ylilokka (Savukoski).

Hopeisen ansiomerkkin saivat vuonna 2013: Pirkka Aalto (Kemijärvi), Lea Alanko (Järvenpää), Jaakko Hakola (Kuopio), Paula Hyvönen (Kuopio), Sari Hänninen (Rovaniemi), Jarmo Kivinen (Mikkeli), Lenna Koivumaa (Kolari), Panu Kunttu (Taalintehdas), Paula Lehtonen (Kittilä), Katja Muotka (Muonio), Tuula Muranen (Muruvesi), Erja Mähönen (Järvenpää), Pekka Nyman (Kittilä), Heikki Partanen (Juankoski), Kaarina Stark (Rovaniemi), Pertti Sundqvist (Turku) ja Marja Tenhunen (Tuusjärvi).

4.2.6. Tilintarkastajat

Toimintavuonna Suomen luonnonsuojeluliiton tilintarkastajina toimivat KHT Pertti Hiltunen ja KHT Kaija Tuominen sekä varatilintarkastajina KHT Minttu Ristiniitty ja KHT Erkki Manner. Valvontatilintarkastajana on toiminut KHT Kaija Tuominen.

4.3. Liiton henkilöstö

Keskustoimiston vakinaiseen henkilökuntaan kuuluivat toimintavuonna: toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen, johtava asiantuntija Ilpo Kuronen, Hannele Ahposen sijaisena vapaaehtoistyön koordinaattorina Kirsi Ahonen 1.3. alkaen, suojeleasiantuntija (painopiste luonnonsuojelu) Harri Höltän opintovapaan sijaisena Sini Eräjää 8.4. asti ja sen jälkeen Risto Mustonen, erityisasiantuntija Tapani Veistola, suojelepäällikkö Jouni Nissinen, suojeleasiantuntijana (painopiste ympäristönsuojelu) Hanna Hakko 2.8. asti ja 3.9. alkaen Otto Bruun, ekoenergiavastaava Riku Eskelinen, jäsen- ja lahjoitusvastaava Heini Jalava ja hänen vanhempainlomasijaisena Olli Tiainen 20.8. alkaen, järjestövästava Heidi Salonen ja hänen vanhempainlomasijaisena Erika Weckström 8.7. alkaen, viestintäpäällikkö Matti Nieminen, Luonnonsuojelijalehden toimitussihteeri Liisa Hulkko, verkkotoimittaja Noora Hildenin sijaisena Maija Lielähti, rekisterinhoitaja Irma Kaitosaari, yritys yhteistyövastaava Pirjo Itkonen, IT-vastaava Pekka Saari ja talouspäällikkö Pekka Kassila.

Aluepäällikköinä ovat toimineet Hannu Klemola (Varsinais-Suomi), Kaarina Tiainen 31.7. asti ja hänen sijaisenaan Anna Vuori 1.8. alkaen (Etelä-Karjala) ja Merja Ylönen (Pohjois-Pohjanmaa). Kaarina Tiainen aloitti viisi vuotta kestävä Saimaannorppa-LIFE -hankkeen koordinaattorina 1.8.

Suomen Luonto -lehden päätoimittajana toimi Jorma Laurila, toimituspäällikkönä Antti Halkka, AD-tahtajana Marika Eerola, verkkotuottajana Annakaisa Vanttinen sekä toimittajina Alice Karlsson, Johanna Mehtola ja 1.9. alkaen Jouni Tikkanen. Toimittaja Juha Kauppinen oli virka- ja hoitovapaalla 31.5. asti ja hänen sijaisenaan toimi Ismo Rautainen. Toimituksen assistenttina toimi Elina Juva. Siivoojana jatkoi Lenakreetta Hakala.

Määräaikaisissa tehtävissä toimi vuoden aikana kaikkiaan 23 henkilöä, joiden työpanos oli yhteensä 8,7 henkilötyövuotta. Energiatehokkuusasiantuntijana toimi Risto Saarikivi, koulumetsäkoordinaattorina Virpi Sahi, EKO-energiakoordinaattorina Steven Vanholme, lähialue- ja kehitysyhteistyökoordinaattorina Olli Turunen sekä koordinaattorina Madagaskar- ja Haitalliset tuet-hankkeissa Titta Lassila.

Henkilöstöasioita kehitettiin työhyvinvointityöryhmässä. Työryhmä kokoontui toimintavuoden aikana viisi kertaa. Työryhmä kehitti vuoden aikana mm. ergonomiasioita, perehdyttämiskäytäntöjä sekä suunnitteli henkilökunnan retki- ja virkistystoimintaa. Keväällä järjestettiin kaikille hakukalle hätäensiapukurssi.

4.4. Talous

4.4.1. Suomen luonnonsuojeluliitto

YLEISTÄ

Toimintavuoden talousarvio oli laadittu siten, että tuotot ja kulut ovat tasapainossa (yli-/alijäämätavoite 0 euroa). Tulos muodostui 134.773 euroa ylijäämäiseksi merkittävän testamenttilahjoituksen ansiosta.

Varsinaisen toiminnan kulujäämä (1.644.000 euroa) oli 100.000 euroa ja varainhankinnan nettotuotto (1.369.000 euroa) 234.000 euroa edellisvuotta suurempi.

Liiton talouspäällikkönä toimi Pekka Kassila. Talouden suunnittelua ja seurantaa ohjasi talousvaliokunta, jonka puheenjohtajana toimi Sirkku Manninen.

VARAINHANKINTA

Jäsenmaksutuotot (1.105.000 euroa) laskivat edellisestä vuodesta 1,4 prosenttia (15.500 euroa) jäsenmäärän pysyessä edellisvuoden tasolla. Jäsenmaksutuotot laskivat lahjoittajajäsenten osuuden pienentyessä. Loppuvuonna maksaneita jäseniä oli 28 912.

Norppa/Ykkösbonus -kanta-asiakasjärjestelmän kautta sekä useita kampanjoita toteuttamalla saatiin lahjoituksina yhteensä 192.600 euroa. Royaltymaksuja kertyi 18.600 euroa ja Oy Veikkaus Ab:n luontoarvoista 58.600 euroa.

Valtionapu 407.000 euroa nousi edellisestä vuodesta 2000 eurolla.

Liiton alueellisen ja valtakunnallisen toiminnan pääasiallisena rahoituslähteenä ovat jäsenmaksutuotot, Suomen Luonnon nettotulot sekä yritys yhteistyöstä saatavat tuotot. Valtion yleisavustuksella rahoitetaan noin 17 prosenttia liiton toiminnasta.

Kokonaistuotot liiton talousarviossa vuodelle 2013 ovat noin 3,4 miljoonaa euroa, josta Suomen Luonnon kustan-

TOIMISTOPÄIVÄ. Uudenmaan piirin suojeluasiantuntija Keijo Savola koneiden, karttojen ja papereiden äärellä.

nusten jälkeen liiton toiminnan rahoitukseen jää yhteensä 2,1 miljoonaa euroa.

TULOS

Liiton kokonaistuotot toimintavuonna olivat 3.894.200 euroa, kun edellisvuoden vastaavat tuotot olivat 3.651.510 euroa. Toiminnan kulut olivat 3.759.400 euroa ja ylijäämä 134.800 euroa. Edellisvuoden kulut olivat 3.654.300 euroa ja alijäämä 2.800 euroa.

Valtion yleisavustuksen osuus kokonaistuotoista oli edellisvuoden tapaan 10,5 prosenttia.

VUODEN 2014 TALOUSARVIONÄKYMÄT

Vuoden 2014 kokonaistuottobudjetti laskee edellisvuodesta -7,6 prosenttia. Lasku johtuu yritysyrityskumppanuuksien vähenemisestä. Pääyhteistyökumppaneina jatkavat Suomen Lähikauppa, LähiTapiola-ryhmä sekä Etelä-Karjalan Osuuskauppa. Jäsenmaksutuottojen ei odoteta kasvavan. Suomen Luonnon tuloksen arvioidaan nousevan jonkin verran vuoden 2013 tulosta paremmaksi. Valtion yleisavustuksen määrän arvioidaan pysyvän edellisvuoden tasolla. Vuoden 2014 talousarviossa tuotot ja kulut ovat tasapainossa ja kauden yli-/alijäämätavoite on 0 euroa.

Kiinteistö Oy Kotkanpesän osakkeiden myynnistä on tehty ehdollinen esisopimus ja toteutuessaan myynti toisi n. 600-700 000 euron myyntivoiton.

4.4.2. Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n toiminta on keskittynyt voimakkaasti yrityksille kohdistettaviin kalenteri-, paperi- ja joulukorttimyyntiin. Yrityksen tilikausi oli 1.9.2012-31.8.2013. Edellinen 31.8.2013 päättyneen tilikausi oli 9.800 euroa tappiollinen.

Tilikauden aikana yhtiön palveluksessa oli kolme kokopäiväistä vakituista työntekijää.

Yhtiön toimintaa johti talouspäällikkö Pekka Kassila. Yhtiökokous valitsi 22.11. hallituksen varsinaisiksi jäseniksi Esko Vuorisen (pj), Risto Sulkavan, Johan Heinon ja Theo Kurtenin sekä varajäseneksi Eero Yrjö-Koskisen.

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy avasi uuden verkkokaupan maaliskuussa 2013. Uuden Luontokauppa -nimisen verkkokaupan avulla pyritään kasvattamaan kuluttajakaupaa ja tarjoamaan uusia luonnonsuojeluteemaan sopivia tuotteita.

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy:n tilintarkastajana toimivat KHT Kaija Tuominen ja varatilintarkastajana KHT Minttu Ristiniitty.

NORPPALÄHETILÄÄT OPASTIVAT kesällä Lappeenrannassa, miten kalastus on saimaannorpillekin turvallista. Valistustyötä tukivat useat yritykset ja yksityishenkilöt.

4.4.3. Suomen Luonnonsuojelun Säätiö

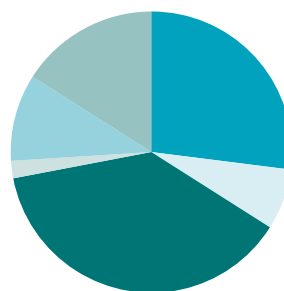
Suomen Luonnonsuojelun Säätiö jakaa pääomansa tuotosta ja saamistaan lahjoituksista apurahoja luonnon- ja ympäristönsuojelua edistävään tieteelliseen, taiteelliseen ja kirjalliseen työhön, koulutukseen sekä kansalaisjärjestöjen toimintaan.

Säätiön hallituksessa toimivat Suomen luonnonsuojeluliiton edustajina eläintieteen dosentti, FT Timo Helle (puheenjohtaja) ja ympäristötieteen dosentti, FT Heikki Simola, Luonto-Liiton edustajina luontokartoittaja Olli Manninen ja nuorempi tutkija, MMM Mai Suominen sekä emeritusprofessori Rauno Ruuhijärvi, hallitusammattilainen Markku Hyvärinen ja metsänhoitaja Esko Joutsamo (varapuheenjohtaja). Säätiön hallitus kokoontui kolme kertaa.

Säätiön asiamiehenä toimi KTM Tarja Ketola. Kirjantalon teki ja tilinpäätöksen laati kirjantalon Pirkko Loiva Larsen & Co Tilitoimisto Oy:stä. Tilintarkastajina toimivat KHT Kaija Tuominen ja KHT Pertti Hiltunen, varatilintarkastajina KHT Erkki Manner ja KHT Minttu Ristiniitty.

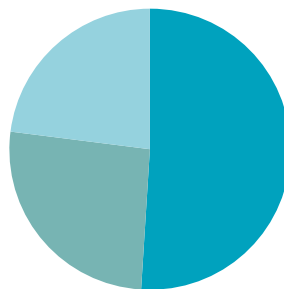
Säätiön taloudellinen tilanne säilyi vakaana. Varoja saatiin sijoitustoiminnan tuotoina sekä lahjoituksina yksityishenkilöiltä ja yrityksiltä. Edellisenä vuonna käynnistetty kotisivu-uudistus saatiin päätökseen ja uudet sivut avattiin helmikuussa 2013. Kotisivu-uudistuksen yhteydessä apurahojen hakuprosessi uudistettiin ottamalla käyttöön hakulomakkeet ja aikaisempaa tarkemmat ohjeistukset, mikä helpotti apurahahakemusten käsittelyä. Sivut toteutettiin avoimen lähdekoodin WordPress.com -sisällönhallintaohjelmistolla. Kotisivu-uudistuksen toteuttamisesta vastasi Milla Aalto yhdessä asiamiehen kanssa.

Säätiön Somerolla sijaitsevalla vanhan metsän suojelualueella (Vehkalon vanha metsä) olevaa perinnemaisemakohdetta hoidettiin Lounais-Suomen ympäristökeskuksen

TUOTTOJEN JAKAUMA 2013

- Jäsenmaksut 27 %
- Suomen Luonto -lehti 7 %
- Muu varainhankinta 38 %
- Muut tuotot 2 %
- Hankeavustukset 10 %
- Yleisavustukset 16 %

KULUJEN JAKAUMA 2013

- Luonnon- ja ympäristönsuojelu, paikallistyö 51 %
- Viestintä 26 %
- Hallinto 23 %

RUNNAS NELJÄSOSA LUONNONSUOJELULIITON

TUOTOISTA koostuu jäsenmaksuista, ja ne ovatkin tärkein tuki toiminnallemme. Lahjoitukset ja muu varainhankinta ovat nousussa. Suomen Luonto -lehden tuotot käytetään luonnonsuojelutyöhön.

laatiman suunnitelman mukaisesti. Alueen laidunnuksesta tehty vuokrasopimus ajalle jatkui maanviljelijä Mikko Salminen kanssa.

Säätiön hallitus jakoi kevätkokouksessaan 23.4. historiansa suurimman apurahapotin, yhteensä 61.250 euroa 24 hankkeelle. Apurahojen määrä oli 50-vuotisjuhlavuoden lahjoitusten ansiosta lähes kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Rafael Kuusakosken muistorahastosta myönnettiin 39.650 euroa kymmenelle hankkeelle ja Itämerirahastosta 13.250 euroa seitsemälle hankkeelle, joista kaksi Osuuskunta Tradeka-yhtymän nimikkostipendinä. Lisäksi jaettiin yksi 3.000 euron apuraha säätiön Luonnonsuojelurahastosta ja viisi apurahaa käyttövaroista, yhteensä 4.350 euroa. Saukkorahastosta jaettiin yksi 1.000 euron apuraha. Hakemuksia tuli 80 (edellisenä vuonna 78), ja niiden yhteissumma oli 291.534 euroa (edellisenä vuonna 195.319 euroa).

MYÖNNETYT APURAHAT OLIVAT:

RAFAEL KUUSAKOSKEN MUISTORAHASTON KUUDEN KUUKAUDEN TYÖSKENTELYAPURAHAT

FM Camilla Ekblad, Espoo, merikotkan saalistusekologiaa käsittelevään väitöstutkimukseen, 12 500 euroa

FM Riitta Ryömä, Lammi, väitöstutkimukseen "Metsien ennallistamishakkuiden ja -kulotusten monimuotoisuusvaikutukset, tutkimuskohteena lahpuusammalet", 12 500 euroa

LIITON ALUEELLISEN JA VALTAKUNNALLISEN TOIMINNAN PÄÄASIAISSINA RAHOITUSLÄHTEINÄ OLIVAT JÄSENMAKSUTUOTOT, SUOMEN LUONTO -LEHDEN NETTOTUOTOT, VALTIONAPU JA YRITYSYHTEISTYÖN TUOTOT.

RAFAEL KUUSAKOSKEN MUISTORAHASTON MUUT APURAHAT

Maataloustieteiden kandidaatti Leila Aminian, Oulu, pro gradu -tutkimukseen uhanalaisen rönsysorsimon populaatiorakenteesta Perämerellä, 1500 euroa

LuK Mikaela Korin, Turku, pro gradu -tutkimukseen karikukon levinneisyydestä ja saalistuskäyttäytymisestä, 1000 euroa

Lounais-Hämeen Luonnonsuojeluyhdistys, Forssa, Tiit Leiton "Vaikuse värvid – Hiljaisuuden värit" -teoksen julkaisemiseen suomeksi, 2000 euroa

Fil.yo Felix Luukkanen, Jyväskylä, pro gradu -tutkimukseen "Jokihelmisimpukan loisinnan vaikutus lijojen kannan merittämiseen ja merilohen territoriaaliseen käytökseen", 650 euroa

Fil.yo Jenni Piilola, Turku, pro gradu -tutkimukseen "Ympäristönsuojelemisesta elinehto. Ympäristövaikuttaminen SLY:ssä ja SLL:ssa vuosina 1967–1975", 1000 euroa

LuK Helena Puro, Kotka, arvokkaiden meriluontotyyppeiden kartoitusta ja suojelutarvetta Kotkan seudulla käsittelevään pro gradu -tutkimukseen, 3000 euroa
FT Outi Vesakoski, Jokioinen, ja työryhmä, tutkimukseen "Merimuukalaisia Saaristomerellä ja Suomenlahdella", 4000 euroa

Fil.yo Emma Yrjölä, Turku, ympäristöriskosten vastaiseen toiminta- ja ilmoitusohjeseen kansalaisille, 1500 euroa

ITÄMERI-RAHASTON APURAHAT

FM Kimmo Aronsuu, Oulunsalo, nahkiaisen jokihabitaatteja ja niiden kunnostamista käsittelevään väitöstutkimukseen, 2000 euroa (Osuuskunta Tradeka-yhtymän nimikkostipendi)

Etelä-Karjalan luonnonsuojelupiiri, Lappeenranta, Etelä-Karjalan soiden suojelu- ja ennallistamistarpeen selvittämiseen, 750 euroa

Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys, Iisalmi, suoluonnon kartoitukseen Ylä-Savossa, 1500 euroa

LuK Janne Koskinen, Joensuu, pienten metsälampien sudenkorentoyhteisöjä selvittävään pro gradu -tutkimukseen pro gradu -tutkimukseen, 1000 euroa

LuK Antti Leppänen, Jyväskylä, pro gradu -tutkimukseen, jolla selvitetään järvitaimenen esiintymiseen vaikuttavia ympäristötekijöitä virtavesissä, 1000 euroa (Osuuskunta Tradeka-yhtymän nimikkostipendi)

FM Tua Nylén, väitöstutkimukseen "Kompleksiset rantaprosessit ja kasvillisuuden muutokset hiekkaisilla maankohoamisrannikoilla", 5000 euroa

Suomen luonnonsuojeluliitto, Helsinki, turpeenkaivualueiden vesistöhaittojen dokumentointiprojektiin, 2000 euroa

LUONNONSUOJELURAHASTON APURAHA

FM Mia Valtonen, Joensuu, väitöstutkimukseen uhanalaisen saimaannorpan geneettisestä monimuotoisuudesta ja populaatiorakenteesta, 3000 euroa

SAUKKORAHASTON APURAHA

Hanna Henttinen, Pori, saukon levinneisyyttä Varsinais-Suomessa ja lähialueilla selvittävään kartoitukseen, 1000 euroa

APURAHAT SÄÄTIÖN KÄYTTÖVAROISTA

Fil.yo Hanna Jauhiainen, Helsinki, luontoarvojen kartoitukseen yhtiöiden omistamissa metsissä Pohjois-Karjalassa ja Etelä-Savossa, 1000 euroa

Fil.yo Liisa Maria Karhu, Vaasa, pro gradu -tutkimukseen "Vanhojen teiden pientareet perinnebiotooppien kasvilajiston korvaavana elinympäristönä", 1000 euroa

Lastenkirjailija Titta Kuisma, Kalkkinen ja kuvittaja Laila Nevakivi, Vihti, tietokirjaan "Värien luontokirja lapsille", 1000 euroa

LuK Tuomo Lindholm, Lund (Ruotsi), osallistumiseen "Nordic Geographers' Meeting" -konferenssiin Reykjavikissa 11.–14.6.2013, 350 euroa

FM Emilia Pippola, Luonto-Liiton metsiensuojeluaineiston tallentamiseen Suomen Metsämuseo Luston kokoelmiin, 1000 euroa

4.4.4. Ilmari Räsänen säätiö

Luonnonsuojeluliiton saaman testamentin myötä liiton hallintaan perustettiin 14.10. Ilmari Räsänen säätiö. Säätiön tarkoituksena on luonnonsuojelun ja luonnonmukaisen viljelyn edistäminen ja perinnemaisemien vaaliminen sekä Heinäveden kunnassa sijaitsevan tilan säilyttäminen ja hoitaminen luonnonmukaisena mallitilana. Säätiön voi myöntää apurahoja em. mukaisiin tutkimus- ym. hankkeisiin. Vuoden 2013 aikana säätiölle testamentattu omaisuus siirrettiin säätiön hallintaan ja aloitettiin perinnemaisematilan kunnostustyöt. Säätiön hallitukseen kuuluvat Suomen luonnonsuojeluliitosta Risto Sulkava (pj), Heikki Simola ja Pekka Kassila sekä Etelä-Savon ELY-keskuksesta Pasi Ryhänen ja Heinäveden Luonnonystävät ry:stä Kirsi Rissanen.

SUOLUONNON ERIKOISUUKSIA on
pienikokoinen lihansyöjäkasvi kihokki.

Liitteet

TÄSSÄ LUVUSSA ESITETÄÄN

keskeisiä luetteloita ja tilastotietoja liiton toiminnasta vuonna 2013.

5.1. Työryhmä- ja toimikuntajäsenyydet

EUROPEAN ENVIRONMENTAL BUREAU (EEB)

- Hallitus – Jouni Nissinen (varapuheenjohtaja)
- Biodiversiteettityöryhmä – Tapani Veistola, 2 kokousta vuodessa
- Clean air working group (Pertti Sundqvist, Sirkku Manninen)
- Elohopearyhmä (Pertti Sundqvist, lähinnä sähköpostiseurannalla)
- Energiansäästötyöryhmä – Hanna Hakko
- F-kaasutyöryhmä - Sirkku Manninen
- Jätetyöryhmä – Jouni Nissinen, Pertti Sundqvist, sähköpostiseurannassa
- Lakityöryhmä – Tapani Veistola, 2 kokousta vuodessa
- Maataloustyöryhmä – Tapani Veistola, 2 kokousta vuodessa
- Meluryhmä (Pertti Sundqvist, lähinnä sähköpostiseurannalla)
- Teollisuuspäästötyöryhmä – (Pertti Sundqvist, Sirkku Manninen, lähinnä sähköpostiseurannalla)
- Vesityöryhmä - Tapani Veistola, 1 kokous vuodessa

KESTÄVÄN KAIVANNAISTEOLLISUUDEN TOIMINTAOHJELMA

- Ohjausryhmä – Eero Yrjö-Koskinen
- Hyvän hallinnon tehtävät ja resurssit – Pertti Sundqvist
- Elinkeinojen välisten synergioiden etsintä ja intressiriitojen rakentava käsittely – Eero Yrjö-Koskinen
- Kaivoshankkeiden YVA-oppaan laatimisen ohjausryhmä 1.3.2013–31.10.2014 – Pertti Sundqvist (Tapani Veistola)

YMPÄRISTÖNSUOJELULAKI

- Ympäristönsuojelulain ja -asetuksen sekä eräiden muiden säädösten uudistamishanke 1.12.2011–31.12.2013
- Ohjausryhmä – Jouni Nissinen
  - Projekti 1 (IED) – Tapani Veistola
  - Projekti 3 (LCP) – Pertti Sundqvist (loppui 2012)
  - Projekti 4 (luontoasiat yms.) – Ilpo Kuronen
  - Projekti 5 (jalkautus) – Pertti Sundqvist (Tapani Veistola)
  - Projekti 6 (eläinsuojat) – Ilpo Kuronen (Tapani Veistola)

ILMASTO- JA ENERGIATYÖRYHMÄT

- NEO-carbon Energy. VTT:n vetämä metaanikaasutaloutta kehittävä hanke, alkaa 3/2014. Ohjausryhmässä Risto Sulkava
- Ilmastoareena (YM) – Hanna Hakko (varajäsen Leo Stranius).
- Valtioneuvoston periaatepäätöksen ja valtakunnallisen toimintaohjelman toteutumista meluntorjunnasta selvittävä työryhmä 2012 – Pertti Sundqvist
- Melupäivien valmistelutyöryhmä – Pertti Sundqvist
- Laitemeludirektiivin Suomen taustaryhmä, Pertti Sundqvist
- LVM:n Oikeudenmukaista ja älykästä liikennettä selvittävä työryhmä 3.2.2012–3.12.2013 – Hanna Hakko
- F-kaasuasetuksen taustaryhmä – Pertti Sundqvist
- Greenhouse Gas Protocol – Technical Working Group Scope 2 – Steven Vanholme
- Suomen RECS Ryhmä – Steven Vanholme ja Riku Eskelinen

METSÄT

- Metsäalan strateginen ohjelma 2011–2015, ohjausryhmä, Ilpo Kuronen
- EU-metsäpolitiikan jaosto – Sini Eräjää (–2013), Risto Mustonen (2013), Paloma Hannonen (2014–) (varalla toimineet Tapani Veistola, Risto Sulkava)
- Kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunta (2010–) – Sini Eräjää ja Risto Mustonen 2013, Paloma Hannonen, (Tapani Veistola)

- Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden (METSO) seurantatyöryhmä 29.8.2008–31.12.2016 – Sini Eräjää & Risto Mustonen, Paloma Hannonen
- Metsä- ja korkkikomitea – Matti Ikonen (Sini Eräjää, Tapani Veistola)
- Metsälannoitustyöryhmä (kutsutaan koolle tarvittaessa) 15.4.2010 – Ilpo Kuronen
- Suomen FSC-yhdistyksen hallitus, Sini Eräjää -> Risto Mustonen -> Paloma Hannonen

SUOT

- Soidensuojelun täydennysohjelman valmistelutyöryhmä – Risto Sulkava
- Maatalous (Vesiensuojelu ja biodiversiteetti)
- Maaseudun kehittämisohjelman strategiaryhmä (2009–12) – Ilpo Kuronen varsinainen, Tapani Veistola, laatii Manner-Suomen kehittämisohjelman strategian kaudeksi 2014–2020
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman seurantakomitea (2013–2020), Tapani Veistola
- Manner-Suomen maaseutuohjelman ympäristökorvaustyöryhmä (2007–31.12.2014) – Tapani Veistola
- Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman arvioinnin ohjausryhmä, Tapani Veistola (jatkaa nyt vuoteen 2020)
- Nitraattiasetusryhmä (–31.5.2014) – Ilpo Kuronen
- TEHO Plus -hankkeen ohjausryhmä 2011–2014 – Ilpo Kuronen
- Ruokapoliittinen neuvottelukunta (2013–31.12.2015) – Helvi Heinonen-Tanski (Kati Pulli)

VEDET

- Meripoliikkajaosto (EU-asioita valmisteleva), (Hannu Klemola)
- Merenhoidon toimenpideohjelma – Jarmo Nieminen (Ilpo Kuronen, Tapani Veistola)
- Merenhoidon toimenpideohjelman biodiversiteettityöryhmä – Jarmo Nieminen (Tapani Veistola)
- Merenhoidon toimenpideohjelman meriturvallisuusryhmä – Tapani Veistola (Emma Sipilä)
- Coalition Clean Baltic - hallituksen jäsen Maria Timonen
- Suomenlahti-vuoden 2014 kansalaisvaltuuskunta – Tapani Veistola
- Pertti Sundqvist mukana myös meriliikennestrategiaryhmässä
- Pienvesien ennallistamistyöryhmä – Teemu Tuovinen (Pirkko-Liisa Luhta)
- Merenkulun neuvottelukunta 1.6.2013–31.5.2016 – Pertti Sundqvist (Jarmo Nieminen)

KALAT

- Elinkeinokalatalouden toimintaohjelmaa 2014–2020 valmisteleva työryhmä – Tapani Veistola
- EU-kalastuspolitiikan jaoston laaja kokoonpano (EU-17), jäsen (2011–) – Tapani Veistola
- Baltic Sea Regional Advisory Council, Executive Committee (2011–) – Tapani Veistola
- Baltic Sea RAC, Salmon and Sea-trout WG (2007–) – passiivitilassa odottamassa Ruotsin ammattikalastajien paluuta ryhmään, EU-kalatyötä, Tapani Veistola

BIODIVERSITEETTI

- Ennallistamistyöryhmä (YM, biodiversiteettistrategia). 11.2.2014 – 5/2015. Risto Sulkava (Paloma Hannonen). Risto Sulkava toimii myös ryhmän suolaatyöryhmässä.
- Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun, kestävän käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman 2006–2016

toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä, Tapani Veistola hoitaa YM:n BD-strategian ja -ohjelman valmistelun loppuun, sitten Ilpo Kuronen jatkaa vakinaisena

- Ramsar-kosteikkosopimuksen toimeenpanon yhdyshenkilö, (CEPA = communication, education, participation and awareness.) – Hannu Klemola
- Kansainvälisten biodiversiteettiasioiden asiantuntijaryhmä 20.11.2007–31.12.2016 – Tapani Veistola (Olli Turunen)
- Luoteis-Venäjän luonnonsuojeluverkoston GAP-analyysi -työryhmä – Olli Turunen
- Suomen IUCN komitea 1.2.2010 – 31.12.2013 – Olli Turunen (Matti Nieminen)
- Kivikot-luontotyypien valtakunnallinen inventointi, projektin ohjausryhmä 27.8.2010–31.12.2016 – Tarja Ketola
- Kasvilajikelautakunta 1.11.2010–31.10.2013 – Veli-Risto Cajander (Tapani Veistola).
- Pohjoismaisen luonnonsuojelun päivän järjestelyryhmä – Hannu Klemola
- Luonnon monimuotoisuuden ja kestävä käytön voimavarat -asiantuntijaverkosto (YM:n ja VM:n työryhmä) 20.11.2013–30.6.2015 – Titta Lassila (Ilpo Kuronen)
- SYKE Hyönteissuojelun neuvottelukunta (2005–) – Tapani Veistola
- Saimaannorppa ja kalastus -seurantaryhmä (MMM) – Kaarina Tiainen (Ilpo Kuronen)
- Saimaannorppa suojelutyöryhmä – Kaarina Tiainen
- Saimaannorppa Life-hanke, ohjausryhmä Risto Sulkanen (Kaarina Tiainen)
- Valtakunnallinen riistaneuvosto 1.5.2011–31.7.2014 – Risto Sulkava (Tapani Veistola)
- Saimaannorppa suojelustrategian ja toimenpidesuunnitelman toteutumista seuraava työryhmä. Kaarina Tiainen, varalla Timo Luostarinen
- Riistan ja luonnonhoitosäätiö, asiantuntijajäsen, Risto Sulkava
- MMM Vieraslajineuvottelukunta (2013–) – Tapani Veistola (Markus Seppälä)
- MMM HAVINA-vieraslajihankkeen ohjausryhmä (2011–14) – Tapani Veistola (Markus Seppälä, Miia Jauni)
- Nagoyan pöytäkirjan kansallinen hyväksyminen ja toimeenpano työryhmä (2013–2014) – Ilpo Kuronen (Tapani Veistola)
- Suurpetopoliittikan arvioinnin ohjausryhmä 4.4.2013–31.1.2014 – Risto Sulkava (Tapani Veistola)

KESTÄVÄ TUOTANTO JA KULUTUS

- Jätealan yhteistyöryhmä 26.9.2011–31.12.2013 – Helvi Heinonen-Tanski (Jouni Nissinen)
- Kuluttaja-asiain neuvottelukunta 1.9.2011–31.8.2014 – Satu Lähteenoja (Kristoffer Wilén)
- Rakentamisen materiaalitehokkuuden toimenpideohjelmaa valmisteleva työryhmä – Siru Kauppinen
- Sos.ter.-järjestöjen perjantairyhmä – Jouni Nissinen
- EU:n jäteluettelon uudistamistyöryhmän Suomen taustaryhmä – Pertti Sundqvist
- Kansallisen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen strategiaryhmä (YM, 1.1.–1.6.2013) – Sirkku Manninen (Jouni Nissinen)
- Suomen kestävä kehityksen toimikunta (2013–15) – Sirkku Manninen (Jouni Nissinen)

KEMIKAALIT

- MMM Haitalliset aineet [lannoitesäädöksissä] -työryhmä (kutsutaan koolle tarvittaessa), MMM, 15.4.2010 – Pertti Sundqvist (Jari Huhtala)

- STM Kemikaalineuvottelukunta 1.9.2011–31.8.2014 pysyvä asiantuntija – Pertti Sundqvist
- Turvatekniikan keskuksen neuvottelukunta – Pertti Sundqvist

TEM

- Energia- ja EURATOM -jaosto – (Eero Yrjö-Koskinen vars., Hanna Hakko vara)
- Alue- ja rakennepoliittikan neuvottelukunta (15.9.2011–Kataisen hallituksen loppukaudeksi) – Tapani Veistola
- Etelä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Ursula Immonen (Tapani Veistola)
- EU-4 jaosto – Eero Yrjö-Koskinen (Tapani Veistola)
- Itä-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Kaarina Tiainen
- Länsi-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Matti Pirhonen (Sari Poutiainen)
- Pohjois-Suomen EAKR-toimenpideohjelman seurantakomitea 1.1.2008 – Merja Ylönen
- Teollisuuspestäjädirektiivin BAT-työryhmä 19.4.201–2015 asti – Pertti Sundqvist
- BREF-työryhmä (BREF dokumenttien uudistamisen Suomen taustaryhmä, koskee kaikkien BAT:ien referenssidokumentteja) – Pertti Sundqvist
- IEVA (IE-direktiivin vaikutusarvioinnin työryhmä) – Pertti Sundqvist

YM:N EU-RYHMÄT

- Maaperädirektiivityöryhmä – Ilpo Kuronen (Tapani Veistola)
- EU-ympäristöjaosto – pysyvä edustus – Eero Yrjö-Koskinen
- Life+ -rahoitusvälineen kansallinen yhteistyöryhmä 1.12.2011 – 30.11.2014 – Eero Yrjö-Koskinen (Tapani Veistola)

MUUT

- CEN Standardointiseurantaryhmä 12 "Biomassat" – Sini Eräjää
- Ympäristöareena ry:n hallitus – Helvi Heinonen-Tanski, Kati Vierikko
- Uudenmaan ELY-keskuksen ympäristökasvatuksen ja -tietoisuuden edistämisryhmä – Tarja Heikkinen (Ursula Immonen)
- Valtakunnallisten meluntorjuntapäivien järjestelytoimikunta, Pertti Sundqvist
- FiBS ry, hallitus – Eero Yrjö-Koskinen
- Eduskunnan ihmisoikeusvaltuuskunta – Eero Yrjö-Koskinen
- YVA ry, hallituksen asiantuntijajäsen Tapani Veistola
- Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta (KANE) 2012–16 (OM), Tuire Laurinoli
- Suomen ev.lut. kirkko, Kirkkohallitus, ympäristöasioiden seurantaryhmä – Matti Nieminen
- Siemenpuu-säätiön hallitus (Hannu Klemola Indonesian-ryhmän jäsen)

5.2. Tiedotteet

TAMMIKU

- 7.1. Ilman vuosi 2013 ei saa mennä savuna ilmaan
- 17.1. Metsän tarina -elokuvan syntypaikat uhattuina Punkaharjulla
- 23.1. Kalavesistä huolehtimisen itsenäisyyttä ei pidä viedä
- 24.1. Luonnonsuojeluliitto jatkaa saimaannorppa tehostettua suojelutyötä
- 25.1. SLL: Talvivaara ei saa jatkaa järvien pilaamista
- 30.1. Ilmasto- ja energiastrategiassa päätettävä turpeenpolton lopettamisesta

MIA NIEMELÄ

SUOMEN LUONNON PÄIVÄN VIETTOA edistänyt ympäristöministeri Ville Niinistö sai ensimmäisenä Erik Bruunin uuden laulujoutsenjulistein. Vieressä Luonnontieteellisen keskuksen tiedottaja Laura Hiisivuori ja SLL:n viestintäpäällikkö Matti Nieminen.

MIA NIEMELÄ

PROFESSORI ERIK BRUUN signeerasi 1970-luvulla piirtämänsä merikotkan alla uusimman Laulujoutsenen -julisteensa erillispainoksen.

HELMIKUU

- 5.2. Luonto esillä yli 200 kirjastossa
- 12.2. Luonnonsuojeluliitto tuomitsee Talvivaaran saaman luvan vesien pilaamiseen
- 15.2. Talvivaara-selvitys paljasti aluehallintouudistuksen epäkohdat
- 18.2. Luonnonsuojelujärjestöt: Romahtanut susikanta ei kestä enempää tappolupia
- 19.2. Taimen ja jokirapu takaisin Saarijärven Murronjokeen
- 20.2. Hyödyllisiä mehiläisiä ei saa myrkyttää
- 21.2. SLL: Talvivaaraan saatava suljettu kierto
- 24.2. Suomalaisesta Ekoenergiasta eurooppalainen ympäristömerkki
- 28.2. Suomalaiset luontojärjestöt avustivat Venäjän uusimman kansallispuiston perustamisessa

MAALISKUU

- 4.3. SLL: Talvivaaran juoksutuksille ei ole laillisia perusteita
- 8.3. Kainuun ELY-keskuksen toimintatavat kyseenalaisia
- 12.3. Norppalähettiläät kiertävät Saimaan kouluissa Pohjois-Karjalassa
- 13.3. Talvivaaran toiminta keskeytettävä hallintopakolla
- 14.3. Kehysriihestä säästöjä luonnolle ja valtiolle
- 20.3. Suomen Luonnon palkittu toimittaja Juha Kauppinen: "Ympäristöasiat ovat nousseet journalismin valtavirtaan"
- 27.3. Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen tarvitsee lisää rahaa
- 28.3. Luonnon kärsimysnäytelmä Talvivaarassa keskeytettävä pääsiäiseksi

HUHTIKUU

- 3.4. Lahopuun säilyttämisestä kaupungeissa pian kilpaillaan
- 8.4. SLL: Talvivaaran harkittava vuotoliuksen sijoittamista avolouhokseen
- 9.4. Metsähallitus avohakkaa suojeluun esitettyä valkoselkätikan metsää Ruovedellä
- 9.4. Katiskojen nielurajoittimien jakelu laajenee saimaannorpan suojelemiseksi
- 10.4. Norpparock Tavastiolla 22.5.
- 12.4. SLL: Talvivaaran valvonta on siirrettävä pelastusviranomaisille
- 15.4. Saimaannorppaa suojaavat kalastusrajoitukset eivät ole kattavat
- 21.4. Ympäristöriskosten tutkintaa on tehostettava
- 24.4. Talvivaaran kaivos suljettava
- 25.4. Klaus Töpfer osallistuu pohdintaan kestävästä kehityksestä Helsingissä
- 26.4. Mehiläisille vaaralliset neonikotinoidit kiellettävä

TOUKOKUU

- 3.5. Puuta riittäisi Suomessa voimalaitoskäyttöön
- 6.5. Suomen Luonnonsuojelun Säätio jakesi tuplapotin luonnolle
- 10.5. Kuuttien uimaretket saattavat yllättää saimaalaiset
- 15.5. Luontohaaste -palkinnot Nastolaan ja Heinolaan
- 21.5. Luonnonsuojeluliitto juhlii rokatien ja retkeillen
- 22.5. Norppalähettiläskiertue tavoitti ennätysmäärän oppilaita Pohjois-Karjalassa
- 23.5. Luonnonkukkien päivä 16.6. kutsuu suomalaisia kasviretkille
- 30.5. Luonnonsuojeluliitto iloitsee Euroopan kalastusuudistuksesta

KESÄKUU

- 4.6. Suomen luonnonsuojeluliitto esittää kesähakkuista luopumista
- 10.6. Ympäristöriskokset jäivät tutkimatta poliisin resurssipulan vuoksi
- 13.6. Uusi metsälaki ei turvaa talousmetsien monimuotoisuutta
- 26.6. Maatalouden ympäristöasioita parannettava Suomessa omin päätöksin
- 27.6. Verkkokalastuskielto loppuu Saimaalla, kuuttien vaara ei

HEINÄKUU

- 3.7. Heinäkuussa ahkeroidaan ja laiskotellaan kasviloiston puolesta
- 5.7. Maakotkia ammutaan Suomessa
- 5.7. Luonnonsuojeluliitto iloitsee EU:n tuesta saimaannorpile
- 17.7. Luonnonsuojeluliitto: Itämerennorpan pyyntiä ei saa aloittaa
- 18.7. Maa- ja metsätalousministeriö ruokkii metsästäjien saalisnäköä ilveksen tappoluvilla
- 24.7. Uhainalaistuvan metsähänhen metsästys vaarantaa lajin tulevaisuuden
- 25.7. Luonnonsuojeluliitto pyytää kansalaisten apua ympäristöriskokien kitkemisessä

ELOKUU

- 1.8.** Suomen luonnonsuojeluliitto julkaisi oppaan kaivosvaikuttamisesta
- 8.8.** Luonnonsuojeluliitto: Budjettiriihestä rahaa matkailua tukevaan luonnonhoitoon
- 16.8.** Taimentalkoot Murrinjoella EKOenergian tuella
- 28.8.** Tarinoita metsästä Suomen luonnon päivänä
- 29.8.** Suomen luonnonsuojeluliiton liittokokous Polvijärvellä 31.8.–1.9.
- 30.8.** Klassisen musiikin taiturit soittavat rakkaudesta luontoon

SYYSKUU

- 1.9.** SLL liittokokous: Kaavoitus tuhoaa erämaaluontoa
- 1.9.** Luonnonsuojeluliitto uusi johtoa ja päätti painopisteistä
- 2.9.** SLL: Turvapäätöt lasketaan väärin
- 9.9.** EU auttaa haitallisten vieraslajien torjunnassa
- 12.9.** Helsinki, Espoo ja Lahti kehittävät koulumetsiään Luonnonsuojeluliiton kanssa
- 13.9.** Vaarallisia ftalaattipehmittimiä edelleen jaossa
- 27.9.** Uusi ilmatoraportti testaa tiedotusvälineet Suomessakin

LOKAKUU

- 9.10.** Green Beltin suojelua parannettava Suomessakin
- 17.10.** Luonnonsuojeluliitto juhlii konsertilla ja palkiten
- 18.10.** Haavistolla mahdollisuus lopettaa Talvivaaran tragedia
- 21.10.** Luonnonsuojeluliitto palkitsi Metsän tarinan, Jasper Pääkkösen ja Pekka Rajalan
- 23.10.** Etelä-Suomen luonnonsuojelualueilla ei pidä metsästä

MARRASKUU

- 6.11.** Järjestöt: Ilmastolla ei ole varaa välikokoukseen Varsovassa
- 12.11.** Asiantuntijaryhmä: Talvivaaran hallitun alasajon ABC
- 12.11.** Asumisen energiansäätöön käytännöllisiä neuvoja
- 14.11.** Lahopuutarha-kilpailun voittajista mallia puistoihin
- 18.11.** Suojelu voi kannattaa myrskytuhometsän omistajalle
- 19.11.** Itämeri vaarassa, jos maatalouden ympäristötukia leikataan
- 19.11.** Asiantuntijaryhmä: Arvio Talvivaaran bioliuotuksen toimivuudesta perustunut puutteellisiin tietoihin
- 22.11.** Suomen luonnonsuojeluliitto huolissaan Helsingin rakentamisesta viheralueille
- 24.11.** Luonnonsuojeluliiton valtuusto vaatii arktisten alueiden suojelua
- 29.11.** Allin kevätmetsästykselle loppusineti

JOULUKUU

- 1.12.** Vattenfallin huomioitava äärimmäisen uhanalainen järvilohi
- 4.12.** Kalastuslaki ei anna riittävää suojaa uhanalaisille kaloille
- 5.12.** SLL tyytyväinen KHO:n uraanipäätökseen
- 12.12.** Suomen Luonto -lehti: Vuoden turhake on hajustettu roskapussi
- 12.12.** Turveteollisuus jatkaa viherpesua soiden kustannuksella
- 13.12.** Opas neuvoo lahopuun lisäämiseen puutarhassa
- 16.12.** Luonnonsuojeluliitto tyrmää ahman ja suden tapporahat
- 19.12.** Ympäristönsuojelulaki on joululahja jokaiselle suomalaiselle

5.3. Lausunnot

TAMMIKUU

- 15.1.** Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonsuojeluliiton kommentit tammikuun 2013 kalastusneuvoston asioihin
- 23.1.** Kainuun ELY-keskuksen ylijohdaja Kari Pääkkönen Kalataloushallinnon itsenäisyys tulee turvata ELY-keskuksissa

HELMIKUU

- 7.2.** Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Koloveden kansallispuistosta
- 8.2.** Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta sekä eläinsuojelulain muuttamisesta
- 11.2.** Valtioneuvosto Tärkeimmät ympäristöasiat hallitusohjelman ja kehysten välitarkasteluun
- 12.2.** YM Vesienhoitosuunnitelmien kuuleminen
- 12.2.** Ympäristövaliokunnalle U-kirjeestä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (biopolttoaineiden epäsuorat maankäytön muutokset
- 13.2.** Ympäristöministeriölle Kommentteja yva-direktiivin U-kirjeeseen
- 13.2.** Komission varapuheenjohtaja Olli Rehnille EU:n vuoden 2020 jälkeisestä ilmasto- ja energiapolitiikasta
- 14.2.** Lausunto eduskunnan ympäristövaliokunnalle laista Koloveden kansallispuistosta
- 15.2.** Maa- ja metsätalousministeriön valtiosihteeri Risto Artjoki Suden suojelun tehostaminen Etelä-Suomessa
- 15.2.** Maa- ja metsätalousministeriö Eriävä mielipide siikatyöryhmän mietintöön
- 17.2.** Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto suden lisäpyyntikiintiöstä
- 20.2.** Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonsuojeluliiton kommentit helmikuun 2013 kalastusneuvoston asioihin
- 21.2.** Ympäristöministeriölle Pohjavesien suojelun sääntelyn kehittäminen (työryhmän raportti)
- 28.2.** Euroopan parlamentin jäsenille järjestökirje maatalouspolitiikan uudistuksesta
- 28.2.** YM Luonnonsuojeluliiton kommentit biodiversiteettitoimintaohjelmasta
- 28.2.** Ympäristöministeriölle Lausunto ehdotuksesta luonnonsuojeluasetuksen liitteiden muuttamiseksi
- 28.2.** Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto kansallisesta raputiestrategiasta 2013–2022

MAALISKUU

- 1.3.** Ympäristöministeriölle mielipidesuunnitelmasta soidensuojelun täydennysohjelman laatimisesta ja ympäristöselostuksesta
- 1.3.** MMM Eriävät mielipiteet riistaneuvoston sutta ja latvalinnustusta koskeviin asioihin
- 6.3.** YmV Cap -lausuntomme
- 6.3.** Ympäristöministeriölle Esitys kaivoksia ja maa-aineksia hoitavan virkamiehen seuraajan palkkaamisesta
- 8.3.** Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto metsästyslain poikkeuslupia koskevasta asetuksesta
- 9.3.** MmV Yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevista komission ehdotuksista
- 21.3.** Kommenttipuheenvuoro yva-direktiivistä
- 25.3.** Maa- ja metsätalousministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto metsälain ja rikoslain muuttamisesta

HUHTIKUU

- 3.4.** Valtioneuvoston selonteko aluehallinnon toimeenpanosta ja toteutuksesta
- 8.4.** Ympäristöministeriölle: Suot ja turvemaat maakuntakaavoituksessa oppaan luonnoksesta
- 8.4.** Ympäristövaliokunnalle lausunto sähkö- ja maakaasumarkkinalainsäädäntöä koskevasta hallituksen esityksestä
- 9.4.** MMM ja YM Yhteisen kalastuspolitiikan loppuratkaistuista
- 10.4.** Kommenttipuheenvuoro FINMARINET-seminaarissa

10.4. MMM Luonnonsuojeluliiton kommentit huhtikuun 2013 kalastusneuvoston asioihin

11.4. Ympäristöministeriölle Aloite kotimaisten orkideoiden rauhoittamisesta luonnonsuojeluasetuksella

11.4. Ympäristövaliokunnalle lausunto energia- ja ilmastostrategiaa koskevasta hallituksen selonteosta

11.4. Maa- ja metsätalousministeriö Luonnonsuojeluliiton kommentit huhtikuun 2013 kalastusneuvoston asioihin

14.4. Maa- ja metsätalousministeriölle lausunto metsätuhojen torjuntaa koskevasta lakiluonnoksesta

15.4. Lausunto turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeesta

24.4. MMM Maa- ja metsätalousministeri Jari Koskinen Hyödyllisiä mehiläisiä ei kannata myrkyttää

26.4. Liikenne- ja viestintäministeriölle kommentteja liikenteen ympäristöstrategialuonnokseen 2013–2020

26.4. BALTFISH&HELCOM Baltic Sea discard ban considerations (CCB)

26.4. BALTFISH&HELCOM Multispecies Management Plan for the Baltic Sea (CCB)

29.4. MMM Ympäristönsuojelulain uudistuksesta

29.4. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto hirvistrategiasta

TOUKOKUU

3.5. Maa- ja metsätalousministeriölle lausunto ilmastonmuutoksen sopeutumistrategian päivityksestä

3.5. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto metsästysasetuksen muutoksesta, joka koskee hallin kiintiömetsästyksestä

6.5. MMM Luonnonsuojeluliiton kommentit toukokuun 2013 kalastusneuvoston asioihin

12.5. YM Luonnonsuojeluliiton lausunto tuulivoimaloita koskevasta maankäyttö- ja rakennuslain muutoksista

13.5. Ympäristöministeriölle lausunto elohopeaa koskevasta Minamatan sopimuksesta

15.5. YM Luonnonsuojeluliiton kommenttipuheenvuoro luonnonsuojelulain uudistuksesta

16.5. Maa- ja metsätalousvaliokunnalle lausunto energia- ja ilmastostrategiaa koskevasta hallituksen selonteosta

24.5. Työ- ja elinkeinoministeriölle kommentteja rakennerahasto-ohjelmaan ja kumppanuussopimukseen

29.5. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto siika-asetuksesta

29.5. YM Luonnonsuojeluliiton kommentit luontodirektiivin raportointiin

29.5. YmV EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen

KESÄKUU

3.6. YmV Kirjallinen lausunto elintarviketurvalliselonteosta

4.6. MmV Kansalaisaloite eläinsuojelulain 22 §:n muuttamisesta

4.6. YM Luonnonsuojeluliiton lausunto Suomen suojelualueiden IUCN-luokituksen luonnoksesta

5.6. Ympäristöministeriölle Kommentteja yva-direktiivistä

13.6. Ympäristövaliokunnalle lausunto EU:n ilmastopolitiikan puitteista vuodelle 2030

14.6. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto hyljetuotteiden kaupasta

17.6. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto kalastusasetuksesta

18.6. MEPeille avoin kirje EU:n biopolttoainepolitiikasta

19.6. OM Luonnonsuojeluliiton lausunto Oikeudenhallinnon uudistamisohjelmasta

20.6. MMM EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen: Kirje maa- ja metsätalousministerille

25.6. MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto luonnoksesta Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaksi 2014–20

30.6. MMM Luonnonsuojeluliiton kommentit heinäkuun 2013 kalastusneuvoston asioihin

RIKU ESKELINEN KIERSI markkinoimassa EKOenergiaa niin kotimaassa kuin Euroopassa.

HEINÄKUU

- 1.7.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto karhun metsästyskiintiötä koskevan asetuksen luonnoksesta metsästysvuodelle 2013–14
- 16.7.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien hallin ja itämerennorpan metsästystä metsästysvuonna 2013–2014
- 16.7.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto saukon ja euroopanmajavan metsästyksestä metsästysvuonna 2013–14
- 17.7.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto ilveksen metsästyksestä metsästysvuonna 2013–2014
- 23.7.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto hanhien metsästystä koskevasta asetusluonnoksesta
- 27.7.** YM Kommentteja yva-direktiiviin

ELOKUU

- 2.8.** YM Suomen Luonnonsuojeluliiton lausunto Kioton pöytäkirjan muutoksen hyväksymisestä
- 23.8.** LVM Luonnonsuojeluliiton lausunto painolastyleissopimuksen hyväksymisestä
- 23.8.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto asetuksesta koskien riekon metsästykseen kieltämistä
- 26.8.** YM Luonnonsuojeluliiton lausunto kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain muuttamisesta

SYYSKUU

- 1.9.** YM Luonnonsuojeluliiton lausunto kulttuuriympäristöstrategiasta
- 4.9.** Ympäristöministeriölle Luonnonsuojeluliiton lausunto nitraattiasetuksesta
- 16.9.** MMM Maatalouden suorista tuista, viheryrttämistukien ehdoista ja vastaavuudesta 2014–2020 yhdessä BirdLifen kanssa
- 18.9.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto Itämeren kalastusmahdollisuuksista 2014
- 19.9.** YM Luonnonsuojeluliiton lausunto Varsinais-Suomen luonnonsuojelualueista
- 23.9.** TEM Vähähiilisyys toteutuminen ja seuranta rakennerahasto-ohjelmassa
- 24.9.** Eduskunnan ympäristövaliokunnalle lausunto maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta tuulivoiman edistämiseksi
- 25.9.** Eduskunnan ympäristövaliokunnalle valtioneuvoston EU-poliittisesta selonteosta 2013
- 30.9.** Työ- ja elinkeinoministeriölle lausunto Posivan rakentamislupahakemuksesta Olkiluodon kapselointi- ja loppusijoituslaitoksen rakentamiseksi käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitusta varten

LOKAKUU

- 3.10.** Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle Kirjallinen lausunto E-kirjeestä "Ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettävien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2014"
- 5.10.** Lausunto perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista 2014
- 8.10.** YmV Lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2014
- 15.10.** YM Luonnonsuojeluliiton kommentit luonnonsuojelun uudistuksesta
- 22.10.** TEM Luonnonsuojeluliiton kommentit aluekehityslakiin ym.
- 24.10.** YmV Suomen luonnonsuojeluliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vesilain muuttamisesta
- 27.10.** TEM Luonnonsuojeluliiton lausunto rakennerahasto-ohjelmasta 2014–2020

JOS KOULUMETSÄÄN haluat mennä nyt, niin takuulla yllätyt...

MARRASKUU

- 1.11.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto suden metsästyksestä 2013–2014
- 21.11.** Eduskunnan ympäristövaliokunnalle Haitallisten vieraslajien hallintaa koskevasta EU-asetuksesta
- 22.11.** Maa- ja metsätalousministeriölle Ympäristöjärjestöjen eriyvä mielipide maatalouden ympäristökorvauksiin
- 27.11.** YM Luonnonsuojeluliiton kommentit Århusin sopimuksen maaraporttiin
- 27.11.** Maa- ja metsätalousministeriölle: Suomen luonnonsuojeluliiton lausunto Metsäpoliittinen selonteko 2050:stä
- 28.11.** HaV HE 190/2013 vp eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta
- 29.11.** Komissiolle SLL:n ja WWF:n kirje hylkeensietopalkkioiden puolesta (englanniksi)

JOULUKUU

- 4.12.** MMM Luonnonsuojeluliiton kommentit joulukuun 2013 kalastusneuvoston asioihin
- 4.12.** YM Maastoliikennelain uudistus: Joukkoistaminen ja lakiuudistuksen tavoitteet
- 4.12.** YM Luonnonsuojeluliiton kommentit Århusin sopimuksen maaraportin toiseen luonnokseen
- 9.12.** YTR Lausunto maaseutupoliittisesta kokonaisohjelmasta 2014–2020
- 12.12.** TEM Tiukemmat ilman epäpuhtauksien päästöraajat uusille kiinteitä polttoaineita käyttäville lämpölaitoksille, pienkattiloille ja tulisijoille
- 20.12.** MMM Luonnonsuojeluliiton lausunto kalojen poisheittokiellosta
- 20.12.** YM ja MMM Pohjoismaiden luonnonsuojelujärjestöjen kirje hylkeiden suojelusta
- 20.12.** YM Kommentteja maankäyttö- ja rakennuslain loppuraportin johtopäätöslukuun

5.4. Vuoden 2013 toiminta-suunnitelman toteutuminen

Liiton 75-vuotista toimintaa juhlistanut vuosi näkyi niin juhlakonserteissa, retkillä kuin varainhankinnassakin. Viime vuosien jäsenmäärän loiva lasku pysähtyi ilahduttavasti ja Luonnonsuojeluliitto sai hieman aiempaa enemmän lahjoituksia toiminnan tukemiseksi. Näin varainhankinta vahvistui asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Myös konsernin synergiaetuja valjastettiin yhteistyöllä käyttöön erityisesti markkinoinnissa. Sisäistä viestintää edistettiin muun muassa Yhdistysnetin ja intranetin toimintoja parantamalla.

Juhlavuoden aikaansaannoksiin lukeutui laajan yhteistyökumppaniverkoston kanssa käynnistetty Suomen luonnon päivän vietto. Ensimmäistä kertaa päivää vietettiin elokuun päätteksi 31.8. Päivä sai runsaasti näkyvyyttä mediassa ja sen yleisötapahtumiin eri puolilla Suomea osallistui yli 9 000 henkeä.

Luonnonsuojeluliiton verkkotyön uutuuksia olivat sähköisen joulukalenterin julkaiseminen ja Puhetta suomalaisen luonnon puolesta -blogin avaaminen huhtikuussa ajankohtaisille teemoille.

JÄRJESTÖTYÖ

Kerran kolmessa vuodessa pidettävä liittokokous järjestettiin elokuu–syyskuun vaihteessa onnistuneesti. Liittokokouksessa valitulle uudelle valtuustolle järjestettiin koulutus syyskokouksen yhteydessä Lappeenrannassa 23.–24.11.

Kentälle jalkautumista tehtiin ehtimisen mukaan, mutta toimintasuunnitelman tavoitteesta vierailta vähintään neljässä piirissä jäätiin jälkeen. Syyskaudella järjestövästavaa vieraili Etelä-Karjalan piirissä Lappeenrannassa ja Oriveden luonnonsuojeluyhdistyksen elvytyskokouksessa Pirkanmaan piirin alueella.

Yhteistyötä Luonto-Liiton kanssa jatkettiin tapaamisilla järjestöpäällikön kanssa.

Luonnonsuojeluliitto selvitti mahdollisuuksia yhteisten valtuuston kokousten tai syyspäivien pitämistä Luonto-Liiton kanssa. Luonto-Liiton kanssa käytiin keskusteluja myös yhteisen jäsenmaksuluokan toimivuudesta, yhteisen jäsen- ja tilaajarekisterin käyttöönnotosta sekä yhteisiin toimitiloihin siirtymisestä. Opiskelijajäsenmaksuluokkaa päätettiin jatkaa ainakin seuraavaan liittokokoukseen saakka. Sen sijaan toimitilojen ja rekisterijärjestelmän osalta järjestöt päätyivät erillisiin ratkaisuihin.

Toimintasuunnitelmaan kirjattua hankerahoituksen ohjeistusta ei ehditty ajanpuutteen vuoksi tekemään. Toimintavuonna ei myöskään toteutettu suuria kuntaliitoksia, jotka olisivat vaatineet liitolta toimenpiteitä. Organisaatiouudistukseen tähtäävää työtä päätettiin kuitenkin jatkaa, tavoitteena uudistuksen toteuttaminen seuraavaan liittokokoukseen mennessä.

LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU

Vuoden pääaiheiksi valituissa luonnonvarapainotteisissa teemoissa (kohtuutalous ja luonnonvarojen kestävä käyttö) saavutettiin edistysaskelia. Luonnonsuojeluliitto osallistui vahvasti kestävämmästä kaivostoiminnasta käytyyn keskusteluun niin oikeusistuimissa ja ammatillisfoorumeilla kuin kulttuuri- ja aktivistitapahtumissakin.

Liitto käynnisti toimintavuonna biomassan kestävyuden reunaehtoja arvioivan raportointihankkeen, jossa pyritään osaltaan selkiyttämään ympäristöliikkeen käsitystä pienimuotoisen käytön kestävyuden reunaehdoista. Raportin julkaisu siirtyi kuitenkin vuodelle 2014.

Kohtuutalous oli taustanimittäjänä paitsi luonnonvarakeskustelussa myös käynnistetyssä "Haitalliset tuet kestävä kehityksen esteenä" -hankkeessa, jossa liitto paneutuu tukiviidakkoon vaikuttaakseen eduskuntavaalien alla käytävään talouskeskusteluun. Selon teko valmistui alkuvuonna 2014, ja sitä käytetään tausta-aineistona vuosien 2014 EU-parlamentti- ja 2015 eduskuntavaalien vaikuttamistyössä.

Ympäristöriskokset on teema, jonka SLL:n kenttäväki ja toistaiseksi vielä luonnonsuojeluliikkeeseen kuulumattomat kansalaiset ovat ottaneet omakseen. Aiheeseen liittyvät nettisivut ovat olleet suosittu, ja vastuuhenkilönä toimiva johtava asiantuntija on saanut niiden tiimoilta runsaasti yhteydenottoja.

Luonnon- ja ympäristönsuojelu on kestävyyslaji, eikä helppoja voittoja ole useinkaan saatavilla. Toimintavuonna suojeluasiat etenivät kuitenkin monella suunnalla. Saimaanorpan tueksi saatiin käynnistettyä ennätysuuri EU-hanke, koulumetsäajattelu alkoi saada jalansijaa suurissa kaupungeissa, Negawatti-neuvonnassa neuvottiin sadoille ihmisille heidän omien kotiensä energiansäästöä, liitto edisti mehiläisille vaarallisten neonikotinoidien kieltä EU:ssa, kalastuksen ehtoja tiukennettiin ja ympäristöystävällisemmän uusiutuvan energian EKOenergia-hanke laajeni eurooppalaiseksi merkiksi. Kotimaassa EKOenergia-merkin ympäristörahostosta rahoitettiin noin 150.000 euron edestä pienvesien kunnostusta. Nämä ja monet muut askeleet voi syystä laskea liiton suojelutyön ansioksi.

Runsaat henkilövaihdokset vaikuttivat toimintavuonna keskusjärjestön luonnon- ja ympäristönsuojelutyöhön. Suojelukoordinaattorin vaihduttua vapaaehtoistyön koordinaattoriksi vuoden alussa ei vesiasioiden osavastuuta enää sisällytetty uuden henkilön työnkuvaan. Lisäksi vuoden aikana vaihtuivat sekä luonnon- että ympäristönsuojelupainotteiset suojeluasiantuntijat. Jälkimmäiseen liittyi vielä väliaikainen sijaisjärjestely, joka osaltaan hankaloitti työn jatkuvuutta keskustuimistolla.

TALOUSNÄKYMÄT VAROVAISEN TOIVEIKKAITA

Liiton toiminta on kärsinyt jo usean vuoden ajan rakenteellisesta alijäämästä, jota on pyritty pienentämään keskustuimiston kiinteitä kuluja karsimalla. Samalla varainhankintaa ja markkinointia on lisätty tuntuvasti.

Liiton omistamat toimitilat päätettiin laittaa myyntiin ja siirtää keskustuimisto vuokralle (varsinainen muutto tapahtuu todennäköisesti kesällä 2014). Kallis ja vanhanaikainen jäsen- ja tilaajarekisterijärjestelmä päätettiin kilpailuttaa. Sen tuloksena liitto siirtyy uuden palveluntarjoajan asiakkaaksi loppuvuonna 2014.

Uudistukset tuottavat arviolta kahden henkilötövuoden (60.0000 euroa) suuruiset säästöt.

Vuosi 2014 käynnistyi toiveikkaissa merkeissä. Tärkeimmät henkilövalinnat on suoritettu, toimitila-asiat kartoitettu sekä jäsen- ja tilaajarekisteriasiat sovittu. Lisäksi liitto sai syksyllä 2013 merkittävän testamentin, joka osaltaan helpottaa lähivuosien taloussuunnittelua.

RITARILUDE on kuin elävä koru puunrungolla. Se kertoo samalla luonnon monimuotoisuudesta.

Suomen luonnonsuojeluliitto

Rakkaudesta luontoon jo vuodesta 1938

Suomen luonnonsuojeluliitto

Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Itälahdenkatu 22 B
00210 HELSINKI

toimisto@sll.fi
www.sll.fi